

Handläggare
Hedberg Sebastian

Datum
2014-05-27

Diarienummer
KSN-2014-0673

Kommunstyrelsen

Remiss - Regional handlingsplan för landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet, del 1

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta

att avge yttrande till Länsstyrelsen Uppsala län enligt **bilaga 1**

Ärendet

Länsstyrelsen Uppsala län har tagit fram en handlingsplan för hur de framöver skall arbeta med landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet fram till år 2020 (**bilaga 2**). Denna första del av handlingsplanen gäller de gemensamma kapitlen samt de stödåtgärder som öppnar upp för ansökan under 2014 och 2015. Del 2 av handlingsplanen som berör resterade stöd kommer att redovisas under hösten 2014.

Handlingsplanen omfattar fem programåtgärder som utlyses med start 2014 och fram till januari 2015. De fem områden som kommer att utlysas är:

- Stängsel mot rovdjur
- Greppa näringen
- Stöd till bredband
- Investeringsstöd i jordbruks- och trädgårdsföretag
- Startstöd för unga lantbrukare

Men handlingsplanen berör också programmets koppling till EU, förslag till samordningsfunktioner och partnerskap samt beskrivningar av kommunikationsmål.

Denna handlingsplan är tänkt att fungera som ett verktyg för att arbeta mot målen i de båda programmen. Länsstyrelsens intention är att handlingsplanen skall användas för att styra och tydliggöra länsstyrelsens arbete med prioritering och urval av ansökningar. Men den skall även beskriva hur samarbetet i partnerskapet ser ut, hur programmen kommuniceras, hur samordning skall ske med andra fonder samt regional och lokal utveckling.

Uppsala kommuns remissvar fokuserar på hur denna handlingsplan och dess intentioner kan förtydligas för att bli ett vassare verktyg i handläggningen av stödmedel.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i detta ärende.

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Christoffer Nilsson
Biträdande stadsdirektör

Handläggare
Hedberg Sebastian

Datum
2014-05-21

Diarienummer
KSN-2014-0673

Länsstyrelsen Uppsala län

Remissvar angående Regional handlingsplan för landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet, del 1

Uppsala kommun har beretts möjlighet att lämna synpunkter på remissversionen av del 1 av Regional handlingsplan för landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet.

I remissvaret kommer först Uppsala kommuns övergripande synpunkter att presenteras. Detta följs av mer specifika synpunkter koncentrerade till det kapitel som behandlar bredbandsstöd.

Kopplingar till kommunala och regionala styrdokument

Uppsala kommun anser det vara lovvärt att handlingsplanen väl kopplar in i flera kommunala styrdokument och mål.

I det övergripande styrdokument Inriktning, Verksamhet, Ekonomi (IVE) har Uppsala kommun lyft frågan om att landsbygdsutvecklingen är en viktig del för kommunens utveckling samt att hållbart producerade livsmedel och varor är en huvudinriktning i kommunfinansierade verksamheter. Detta rimmar väl med intentionerna i handlingsplanen där förstärkning av lokal primärproduktion av livsmedel är en viktig beståndsdel både för att samhället skall utvecklas i en hållbar riktning men även för att främja företagande på landsbygden.

Uppsala kommun har också ett uttalat mål i sitt naturvårdsprogram som behandlar ett rikt odlingslandskap. En av inriktningarna i detta är att kommunen i olika sammanhang bl.a. inom ramen för fysisk planering ska verka för att förutsättningarna för livskraftiga jordbruk bevaras och utvecklas.

Handlingsplanen knyter också väl samman med Uppsala kommuns bredbandsprogram och i förlängningen regionförbundets regionala digitala agenda och regionala utvecklingsstrategi (RUS 3.0) som ställt upp målet att 90 procent av boende och företag i Uppsala kommun och Uppsala län senast år 2020 skall ha tillgång till bredband via fibernät. Ett av kraven för att detta skall lyckas är att kostnaderna för att gräva ut fiber till landsbygden sänks. Här har stödmedlen i Landsbygdsprogrammet en stor roll att fylla.

Struktur

Handlingsplanen är i stort välarbetad och lätt att följa. Men då en av tankarna med handlingsplanen är att den skall användas som ett tjänstemannaverktyg vill Uppsala kommun föreslå att länsstyrelsen ser över strukturen på de kapitel som rör stödmedel. En större enhetlighet i presentationen av dessa skulle kunna medföra att dokumentet blir lättare att arbeta med ur tjänstemannasyvinkel.

Handlingsplanen har ur detta perspektiv även mycket att vinna på att de kapitel som rör regionala prioriteringar skrivs om från att i huvudsak vara beskrivande till att bli vägledande.

Ur ett kommunikationsperspektiv vore det även önskvärt att i början av stödmedelskapitlet beskriva den urvalsprocess som kommer att ske vid beviljande av stödmedel till olika projekt. Detta skulle medföra en större inblick i arbetet samt föra med sig att blir lättare att förmedla hur processen fungerar. Denna föreslagna förändring skulle även kunna skala av en del text från ovan nämnda kapitel för att på så sätt kunna renodla dem till styrande texter för urval bland ansökningar.

Kommunikationsplan

På samma vis som hela dokumentet kan uppfattas som både strategiskt, med övergripande mål samt saker att ta hänsyn till, samt planmässigt med konkreta detaljer att genomföra, så skulle dokumentet vinna på en renodling mellan det övergripande och det specifika.

Här ser Uppsala kommun att partnerskapet kan spela en stor roll och stort ansvar borde läggas på detta för att konkretisera och upprätthålla kommunikationen ut om de stödmedel som finns. Här har Uppsala kommun tidigare blivit inbjuden att komma med synpunkter och ställer gärna även fortsättningsvis upp med idéer och kompetens i relevanta frågor. Partnerskapet spelar även en viktig roll i uppföljningen av arbetet med handlingsplanen.

Stöd till bredband

Kommunen ser med glädje på hur stödmedelsbehandlingen gällande bredbandsstöd har utvecklats sedan den förra programperioden. Att kanalisationsstödet i denna period nu uppgår till maximalt 90 procent av kostnaden till stillnad från 50 procent i den förra perioden ses som ett mycket viktigt steg i att få ut bredbandsfiber på landsbygden.

Detta i samband med att särskild vikt kommer att läggas vid företag på landsbygd samt boende i länets glesbefolkade delar är ett måste för att uppnå bredbandsmålen om en 90 procentig täckning av fibernätet.

Däremot vill Uppsala kommun påpeka att den statistik som presenteras i handlingsplanen med avseende på länets bredbandstäckning på sätt och vis är felaktig. Siffrorna som presenteras i handlingsplanen avser hur stor andel av boende och företag som är lokaliserade inom 354 meter från fibernätet. Dessa siffror säger dock inget om den faktiska möjligheten att ansluta sig inom en rimlig tidsram och till ett rimligt pris.

De siffror som istället borde presenteras är istället vilken procentandel av länets boende och företag som har faktisk tillgång till fibernät. Ändras detta så sjunker siffrorna från 61 procent av boende och 55 procent av befolkningen till 44 procent av befolkningen och 38 procent av företagen. Även om detta visar på ett klart lägre resultat så är siffrorna betydligt mer sanningsenliga.

Avslutningsvis anser Uppsala kommun att arbetet efter denna handlingsplan kommer vara mycket viktigt framöver för att främja en offensiv landsbygdsutveckling där partnerskapet kommer att spela en stor och viktig roll.

För kommunstyrelsen

Fredrik Ahlstedt
Ordförande

Astrid Anker
Sekreterare

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

2014-05-05

Regional handlingsplan för landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet 2014-2020

Länsstyrelsen i Uppsala län

Sammanfattning

- *SKA SKRIVAS*

REMISSVERSION

Innehållsförteckning

1 Syftet med handlingsplanen	3
2 EU:s mål styr innehållet i programmen.....	3
2.1 Landsbygdsprogrammets koppling till fondgemensamma mål och EU 2020	4
2.2 Havs- och fiskeriprogrammets koppling till fondgemensamma mål och EU 2020	5
2.3 Åtgärder och prioriteringar i landsbygdsprogrammet	5
2.4 Åtgärder och prioriteringar i havs- och fiskeriprogrammets innehåll	6
3 Partnerskapet	7
3.1 Övergripande mål	7
3.2 Partnerskapet	7
3.3 Partnerskapets roll	8
3.4 Grupper inom partnerskapet	9
3.5 Kommunikation.....	10
4 Länets prioriteringar och urvalskriterier i landsbygdsprogrammet	11
4.1 Stöd till rådgivning och kompetensutveckling inom miljö och klimat	11
4.2 Stöd till investeringar för konkurrenskraft inom jordbruks-, trädgårds- och rennäringföretag.....	19
4.3 Stöd till stängsel mot rovdjur	24
4.4 Stöd till bredband	28
4.5 Startstöd för trädgårds- och rennäring- och jordbruksföretag	33
4.6 Stöd som startar tidigast sommaren 2015.....	37
5 Kommunikation.....	40
5.1.0 Regional kommunikationsstrategi	40
5.1.1 Kommunikationsmål	41
5.1.2 Målgrupper och prioriterade målgrupper	43
6 Arbete med andra mål och lokal utveckling.....	49
6.1 Synergier med fonder och planer som ska bidra till samma mål	49
6.2 Arbete med lokal utveckling	52
7 Uppföljning och revidering	53
Bilaga 1: SWOT-analys och identifiering av regionala behov.....	54
Bilaga 2: Fördelning av budget och mål	55
Bilaga 3-X: Bedömningsgrund för delåtgärd/fokusområde (skriv namn).....	56

1 Syftet med handlingsplanen

Den regionala handlingsplanen ska användas för att styra länsstyrelsens arbete med prioritering och urval av ansökningar samt partnerskap, kommunikation och samordning med andra fonder samt annan regional och lokal utveckling.

2 EU:s mål styr innehållet i programmen

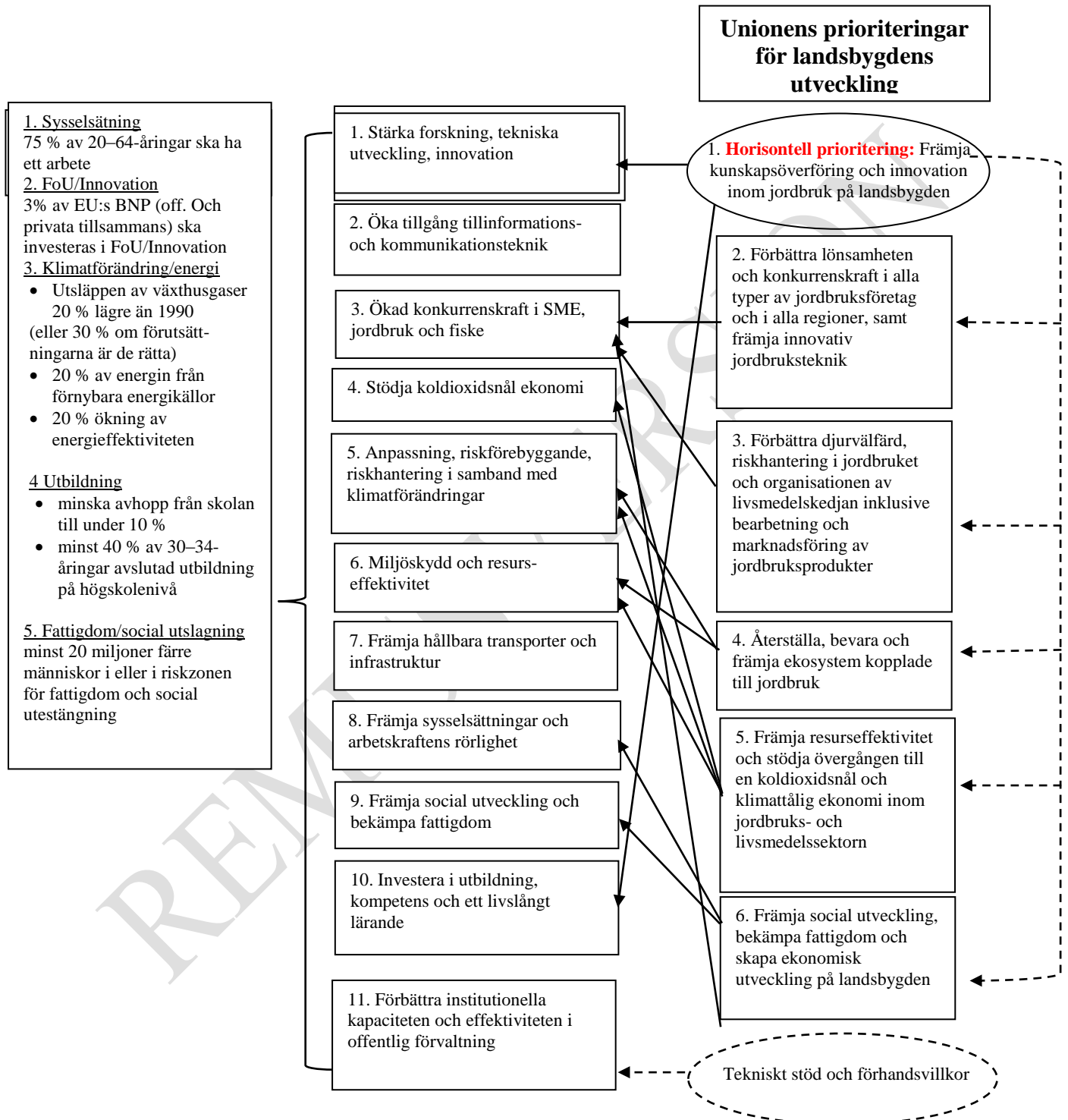
Alla landsbygdsprogrammets och havs- och fiskeriprogrammets prioriteringar bidrar till EU:s övergripande mål, EU 2020. EU 2020 är EU:s tillväxtstrategi för en smart och hållbar ekonomi med hög sysselsättning, god produktivitet och stor social sammanhållning.

I Sverige ska landsbygdsprogrammet, havs- och fiskeriprogrammet, de regionala strukturfondsprogrammen och socialfondsprogrammet gemensamt bidra till de fondgemensamma tematiska målen, se bilderna nedan. Dessa mål bidrar i sin tur alla till EU 2020.

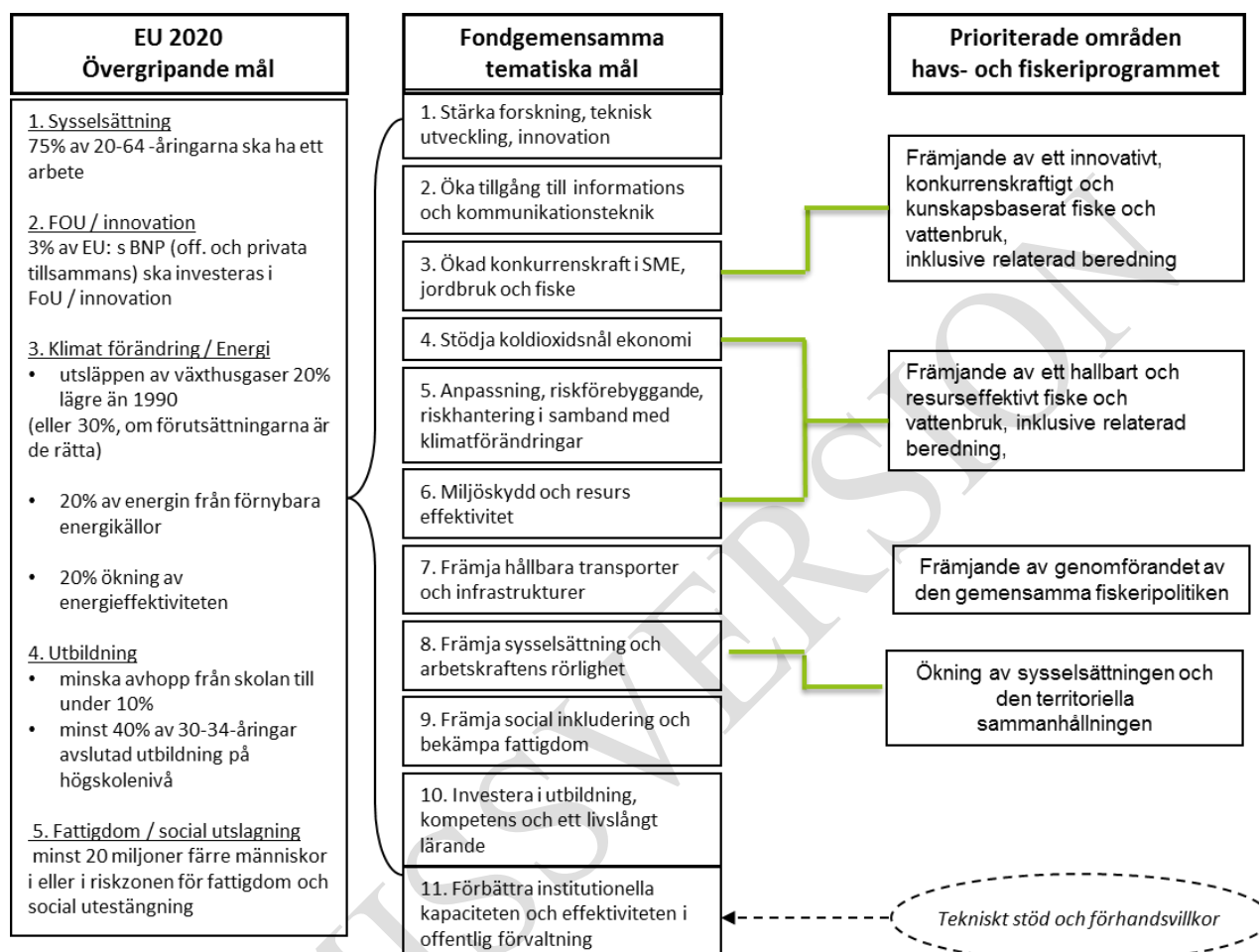
REMISSVERSION

2.1 Landsbygdsprogrammets koppling till fondgemensamma mål och EU 2020

2.2 Havs- och fiskeriprogrammets koppling till fondgemensamma mål och EU 2020

Det är ännu inte klart hur många och vilka de prioriterade områdena i havs- och fiskeriprogrammet slutligen blir. När förhandlingarna mellan rådet, parlamentet och kommissionen är slutförda kommer vi att uppdatera denna bild.

2.3 Åtgärder och prioriteringar i landsbygdsprogrammet

Landsbygdsprogrammet är uppdelat i 6 prioriterade områden och 18 mer detaljerade fokusområden. Den svenska regeringen har beslutat hur programmets pengar ska fördelas på olika fokusområden och delåtgärder.

I vissa fall kan fokusområden slås samman och budgeten sätts då per delåtgärd och flera fokusområden. Vi kallar denna indelning med delåtgärd och fokusområde för insatsområde. Ett exempel på detta kan vara att under åtgärden Investeringar inom jordbruk, trädgård och rennäring är delåtgärden kopplad till följande fokusområden, 2a, 5bc samt 5d. Då får vi tre insatsområden för investeringsstöd nämligen: Investeringsstöd inom fokusområde 2a, Investeringsstöd inom fokusområde 5bc

samt Investeringsstöd inom fokusområde 5d. Det kommer nämligen inte att finnas separata budgetar för fokusområdena 5b och 5c.

Här ser du de åtgärder som finns i landsbygdsprogrammet och hur dessa ska bidra till olika fokusområden.

Jordbruksverket skickar ut detta, så snart det är beslutat. Ni klipper då in det i er handlingsplan. Detta avsnitt kommer att visa vilka delåtgärder och fokusområden som finns i programmet.

2.3.1 Landsbygdsdefinition

Landsbygdsdefinitionen som kommer att stå i programmet läggs in här.

2.4 Åtgärder och prioriteringar i havs- och fiskeriprogrammets innehåll

Jordbruksverket skickar ut detta, så snart det är beslutat. Ni klipper då in det i er handlingsplan. Detta avsnitt kommer att visa vilka delåtgärder och fokusområden som finns i programmet.

3 Partnerskapet

3.1 Övergripande mål

Det övergripande målet är att alla deltagare i partnerskapet ska bidra till en smart och hållbar inkluderande tillväxt och utveckling för alla på landsbygden i Uppsala län utifrån landsbygdsprogrammets och havs- och fiskeprogrammets förutsättningar. Deltagarnas nätverk är viktiga kanaler för information om programmen till aktuella målgrupper som kan bidra till programmets måluppfyllelse. Målet uppnås genom aktivt deltagande och löpande kunskapsutbyte.

3.2 Partnerskapet

Nationellt

För programperioden utgör den nationella Partnerskapsöverenskommelsen en gemensam strategisk ram för samlad användning av strukturfonderna. EU:s fonder för landsbygd och fiskets utveckling ingår i förslaget tillsammans med regionala utvecklingsfonden och socialfonden.

Regionalt

På regional nivå inom Uppsala län sker det regionala samarbetet genom länets partnerskap för landsbygdsutveckling. Länets partnerskap arbetar tillsammans med länsstyrelsen för att utforma och genomföra den regionala handlingsplanen för landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet.

I Uppsala läns partnerskap för landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet ingår representanter från kommuner, LRF, rådgivningsorganisationer, som HS Konsult och Växa Sverige, naturvårdsorganisationer, som Upplandsstiftelsen och Naturskyddsföreningen, intresseföreningar, som idrottsföreningar, Vallonbruk i Uppland och Hela Sverige ska leva – Länsbygderådet, fiskeföreningar, som sportfiskarna i Mälardalen och Fiskeområdet Södra Bottenhavet samt Skogsstyrelsen liksom SLU och företrädare för regionala organ, som Regionförbundet och Samordningsförbundet i Uppsala län. Partnerskapet har bred representation med avseende på landsbygdsutveckling. För att stärka kommunikationen med de areella näringarna är det särskilt viktigt att ha kontinuerliga möten med aktuella företrädare. Länsstyrelsen ska även ha kontakt med organisationer och företag som inte ingår i partnerskapet men som har stor betydelse för livsmedelskedjan och landsbygdsutvecklingen i länet, exempelvis livsmedelsföretag och Lantmäteriet. Områden för lokalt ledd utveckling (LLU), tidigare Leader-metoden, ingår också i partnerskapet. Länsstyrelsen har inget administrativt ansvar för dessa områden utan är i den nya programperioden en strategisk partner i arbetet med LLU.

3.3 Partnerskapets roll

Länsstyrelsen är sammankallande för partnerskapet som träffas cirka tre gånger per år. Utformning av och fysiska plats för mötet är viktigt för att underlätta deltagandet.

Samarbetet inom partnerskapet pågår under hela programperioden 2014-2020 och ska behandla frågor som berör programmens olika delar: förberedelse och framtagande av regional handlingsplan samt genomförande och utvärdering av programmen samt årlig revision av planen.

Partnerskapet spelar en viktig roll inför beslut om vilken inriktning programmen kommer att ha i Uppsala län. Programmens inriktning regleras i den regionala handlingsplanen och översyn av handlingsplanen kommer att ske varje år.

Partnerskapet är delaktig i utformningen av de regionala urvalskriterierna vilket visar vad länets aktörer vill prioritera för att ansökningarna ska nå bäst måluppfyllelse och erhålla stöd.

Vid behov kan även partnerskapet föreslå teman för utlysningar inom områden som behöver stärkas eller där det är få ansökningar.

Partnerskapet har även en roll som omvärldsbevakare utifrån sina respektive ämnesområden och kontaktnät. Det är viktigt att aktörerna i partnerskapet delger varandra kunskap och beskriver händelser som sker i organisationernas omvärld för att kunna skapa en helhetsbild av utvecklingen i länet.

Förberedelse av programmen och framtagande av regional handlingsplan

Vid framtagandet av handlingsplanen är samarbetet fokuserat på workshops, informationsmöten och remisser. Hela partnerskapet får inbjudan att delta i de olika delarna i handlingsplanen och möten samt utgöra remissinstans. Under hela framtagandet får partnerskapet löpande information från Länsstyrelsen om hur arbetet med handlingsplanen fortskrider via ett digitalt nyhetsbrev som skickas ut en gång per månad.

Genomförande av programmet och revidering av regional handlingsplan

Under genomförandeperioden är fokus på kontinuerlig och ömsesidig information till sökande och allmänhet. Partnerskapet är Länsstyrelsens kanal ut och in från målgrupperna vad gäller aktuella behov, var det finns pengar att söka, utlysningar och så vidare. Partnerskapet använder sina många välutvecklade kontaktnät och sin goda lokala förankring i länet för att sprida information om programmet samt mobilisera kommuner, föreningar och företag att bidra till programmens regionala mål och dra nytta av programmens möjligheter.

Utvärdering av kommunikationsarbetet i programmen

Det ska även finnas utrymme för kommunikationsinsatser som partnerskapet och Länsstyrelsen har särskilda behov av. Utvärderingen ska ske kontinuerligt och mätas på olika sätt. För information på webbsidor och sociala medier ska besöksstatistik tas fram. För upprepade satsningar och riktade insatser görs särskilda utvärderingar. Aktuellt läge för stödansökningar och målgrupper uppdateras kontinuerligt med hjälp av Jordbruksverkets system.

3.4 Grupper inom partnerskapet

Styrgrupp

För att förankra arbetet med landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet internt på Länsstyrelsen finns en styrgrupp bestående av representanter från de flesta enheter samt länsrådet som är ordförande. Denna grupp kommer att operativt styra utformningen och uppdateringen av handlingsplanen. Styrgruppen ska bidra till att aktörerna i länet samordnar sig vad gäller arbetet med de olika EU- fonderna med syfte att uppmärksamma och synkronisera arbetet med olika regionala mål.

Övergripande referensgrupp

Länsstyrelsen och partnerskapet utser en referensgrupp med representanter från olika områden internt och externt. De som utses ska ha ett tydligt mandat att företräda sina områden och föra sitt områdes talan samt företräda sitt område i frågor som behandlas inom partnerskapet. Referensgruppen har en övergripande funktion under hela programperioden. Referensgruppen består av personer som använder sig av eller påverkas av programmets resultat och kan därmed skapa ett engagemang för programmen. Referensgruppens uppgift är att förmedla kunskap och kompetens från den egna organisationen eller liknande organisationer likaväl som att sprida kunskap om programmen och därmed förankra programmen i länet.

Referenspersoner för respektive stödåtgärd

Ansvariga på länsstyrelsen utser referenspersoner från deltagarna på de workshops som genomförs och som berör en eller flera åtgärder. Dessa referenspersoner fungerar som bollplank för länsstyrelsen vid utformning av urvalskriterier och prioriteringar i den regionala handlingsplanen.

Temagrupper

Partnerskapet kan inom sig forma grupperingar utifrån olika teman. Temagrupperna kan exempelvis användas för att förankra aktuella frågor inom området eller bjuda in till speciella aktiviteter som temadagar eller studiebesök.

3.5 Kommunikation

God kommunikation inom partnerskapet är särskilt viktigt vid programmens uppstart och genomförande. Länsstyrelsen tar regelbundet fram information om programmen i form av uppdaterade hemsidor, nyhetsbrev riktat mot partnerskapets aktörer, sammanfattningar av möten och remissvar, epostutskick för spridning, samlade ”frågor & svar” och Twitter eller Facebook. Olika typer av kommunikationsmaterial ska tas fram för att möta skilda målgrupper.

Partnerskapet har en viktig funktion för att nå ut med information lokalt. Ambitionen är att varje kommun ska inrätta en ”ambassadörs-funktion” som tar emot och för vidare information som berör landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet.

Partnerskapet har även ett ansvar för att bättre ta tillvara de innovativa förslag som kommer fram på möten och i dialogforum. De projekt och idéer som inte kan få medel genom ordinarie ansökningsförfarande kan föras vidare till andra forum genom Länsstyrelsens strategiska arbete, exempelvis via lokalt ledd utveckling.

4 Länets prioriteringar och urvalskriterier i landsbygdsprogrammet

Alla stöd i landsbygdsprogrammet ska bidra till EU:s prioriteringar i programmet. I detta avsnitt visas de övergripande prioriteringarna för de projekt- och företagsstöd som länsstyrelsen ska handlägga. Här visas också de regionala prioriteringar som görs utifrån den SWOT-analys som kommer att finnas i bilaga 1.

I remissversionen hänvisas till SWOT-analysen på länsstyrelsens hemsida:

<http://www.lansstyrelsen.se/upsala/Sv/lantbruk-och-landsbygd/landsbygdsutveckling/landsbygdsprogrammet/nytt-landsbygdsprogram-2014-2020/Pages/default.aspx>

För att välja ut de ansökningar som effektivast leder till programmets prioriteringar finns det urvalskriterier. De nationella urvalskriterierna är samma i hela landet. De regionala urvalskriterierna har länsstyrelsen tagit fram med hjälp av sitt partnerskap. De speglar prioriteringarna i länet.

4.1 Stöd till rådgivning och kompetensutveckling inom miljö och klimat

Inom detta insatsområde ligger exempelvis Greppa Näringen.

4.1.1 Övergripande prioriteringar

Detta stöd riktar sig till kompetensutveckling och rådgivning (delåtgärderna 1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 2.3). Det syftar till att

- återställa, bevara och förbättra den biologiska mångfalden (fokusområde 4a)
- förbättra vattenförvaltningen, inklusive användningen av växtnäring och växtskyddsmedel (fokusområde 4b)
- förebygga markerosion och förbättra markskötseln (fokusområde 4c)
- effektivisera energianvändningen inom jordbruk och livsmedelsförädling (fokusområde 5b)
- främja tillgången på och användningen av energi från förnybara källor och främja en samhällsekonomi som bygger på användning av biprodukter, avfall, restprodukter och andra förnybara biologiska resurser som inte är avsedda för livsmedel (fokusområde 5c)
- minska jordbrukets utsläpp av växthusgaser och ammoniak (fokusområde 5d).

4.1.2 Regionala prioriteringar med kort bakgrund

Rådgivning och kompetensutveckling inom lantbruket leder till minskade utsläpp av klimatgaser, minskad övergödning och säker användning av växtskyddsmedel. De utpekade insatserna berör flera av de nationella miljö kvalitetsmålen som är särskilt relevanta för landsbygden; Ett rikt odlingslandskap, Ingen övergödning, Ett rikt växt- och djurliv, Myllrande våtmarker, Hav i balans samt Levande kust och skärgård, Giffri miljö, Grundvatten av god kvalitet, Begränsad klimatpåverkan, Levande sjöar och vattendrag, och Levande skogar.

Insatsen riktar sig till företagare i avrinningsområde med vattenförekomster som inte uppnår eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status eller god kemisk status.

Många sjöar och vattendrag har problem med övergödning. Jordbruket står ofta för en betydande del av närsaltbelastningen. Rådgivning är ett sätt att öka kunskapsnivån och erbjuda förslag till åtgärder för att minska övergödningen och därmed bidra till att god status uppnås i avrinningsområdet. Insatsen kommer därmed bemöta preciseringsområden om tillståndet i vatten för miljö kvalitetsmålen Grundvatten av god kvalitet, Levande sjöar och vattendrag och Hav i balans samt levande kust och skärgård. Det är fördelaktigt om man kan arbeta med rådgivningen avrinningsområdesvis och samordna många åtgärder inom avrinningsområdet.

Insatsen riktar sig till företagare inom nitratkänsligt område.

I nitratkänsliga områden ska kvävetillförseln begränsas så att tillgången på lättillgängligt kväve inte är större än vad grödan kan ta upp. Växtodlingen domineras av årliga grödor, vilket ökar risken för näringsläckage. Länet har mycket få naturliga vattendragssträckor i jordbrukslandskapet då sjöar och vattendrag är grävda och reglerade. Detta bidrar till att vattnet strömmar snabbt genom landskapet och därmed minskar den naturliga retentionen. Det krävs kunskap, engagemang och egna resurser för att åstadkomma exempelvis en våtmark, som kan vara en effektiv fosfor- och kvävesänka i jordbrukslandskapet. Minska tillförsel av fosfor- och kväveföreningar är en precisering för miljö kvalitetsmålet Ingen övergödning.

Insatsen riktar sig till djurhållande gårdar.

Djurhållande gårdar har en större miljö påverkan på vattenmiljön än spannmåls gårdar. Få djurgårdar är så stora att de möjliggör en lönsam utbyggnad. Djurägare bör stimuleras till att satsa på naturbetesdrift. Detta leder till ökade möjligheter att upprätthålla av en hög biologisk mångfald i kultur- och naturmiljöer och verkar därmed för att uppfylla miljö kvalitetsmålet Ett rikt växt- och djurliv och Ett rikt odlingslandskap. Vissa jordbruksföretagare, i

synnerhet bland djurföretagare, upplever stora svårigheter att tolka, följa och lita på regler inom jordbrukspolitiken eller livsmedelslagstiftningen. Det finns få riktigt stora djurgårdar i länet vilket försvårar för en lönsam utbyggnad av biogas.

Insatsen bidrar till att föra ut kunskap till företag som inte har annan typ av produktionsrådgivning eller kunskap om nya metoder, innovation och forskning till alla typer av företag

Företag med produktionsrådgivning har ofta tagit del av den grundläggande rådgivningen som erbjuds i Greppa Näringen. Det är viktigt att fånga upp gårdar utan rådgivning, som med liten insats kan uppnå stora miljömässiga och ekonomiska vinster. Gårdar med rådgivning kan med fördel ta del av den fortsättningsrådgivning inom Greppas olika moduler som erbjuds.

Att arbeta med lösningar som ligger i framkant inom miljö- och klimatområdet är också en drivkraft för lönsam tillväxt i den svenska lantbruksnäringen. Kunskapsöverföring mellan universiteten, forskningsintensiva företag och institutioner kan också skapa innovativa lösningar för ny klimattålig livsmedelsproduktion och utveckla produktion av förnybar energi bland landsbygdsföretagen.

Insatsen riktar sig till gårdar med hög biologisk mångfald, beten eller slåttervallar.

Miljökvalitetsmålet Ett rikt växt- och djurliv gynnas på många sätt av denna insats, då insatsen gynnar den biologiska mångfalden. Flera av de hotade insektsarterna är knutna till slåtterängar, som ofta är glest spridda i landskapet vilket försvårar spridning av dessa arter. Särskilt viktigt för den biologiska mångfalden i länet är helt öppna välhävdade betesmarker, trädklädda betesmarker och bryn, slåtterängar, torr sandig betesmark, öppna havsstrandängar, mosaikmarker i skärgården och extensivt hävdad åkermark. Även genom andra innovativa skötselmetoder kan värdefulla ängs- och hagmarker hållas öppna. Flexibla betessystem behöver utvecklas för att gynna ett ökat bete i områden drabbade av översvänningsmygg. Insatserna stödjer utvecklingen i länet i en riktning som också preciseras för miljökvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap som bland annat fastställer vikten av ett variationsrikt odlingslandskap, gynnsam bevarandestatus för arter och naturtyper, bevarande natur och kulturvärden.

Insatsen är inriktad på energieffektivitet, klimat och miljö.

Länet vill stimulera till ökad effektivisering av energianvändningen i jord- och skogsbruk samt att andelen förnybar energi i de areella näringarna blir större. Energikollen och sparsam körning är bidrag för att åstadkomma detta. Insatsen vill på ett tydligt sätt bidra till att minska utsläpp av växthusgaser och därmed öka

möjligheterna att uppnå miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan. Länets många soltimmar och goda odlingsförhållanden ger goda förutsättningar för en ökning av produktionen av solel och av biomassa samt möjliggör kombinationer av olika energislag. För att underlätta anpassning till ett förändrat klimat bör odlings- och skötselmetoder utvecklas som är mer uthålliga och som kan minska utsläppen av klimatpåverkande gaser, motstå översvämningar och höga temperaturer. Greppa Näringsens klimatmodul, utfodringsmoduler och odling/växtnäringsmoduler kan hjälpa lantbrukarna att göra åtgärder som bidrar till minskade utsläpp av klimatgaser. Inom länet finns goda möjligheter att odla proteingrödor vilket i sin tur minskar behovet av importerat sojaprotein vars odling idag har betydande klimatpåverkan.

4.1.3 Målbild

Minskade utsläpp av klimatgaser, minskad övergödning och säker användning av växtskyddsmedel.

4.1.4 Mål

Mål	Värde	Enhet
Antal deltagare i utbildning	Kommer	Antal

De mål som ligger i tabellen är EU:s indikatorer. Den svenska regeringen kommer att sätta målvärden på indikatorerna. Jordbruksverket fördelar sedan målvärden till länsstyrelserna. Det är frivilligt för er att fylla på med regionala mål. Ni kan också välja om ni vill sätta målvärden på de regionala målen eller inte.

4.1.5 Upphandling, beslutsomgångar och urval av ansökningar

Länsstyrelsen avser att upphandla större delen av rådgivningen inom Greppa Näringsen. Upphandling av rådgivning ska ske en gång per år och kommer att annonseras på Länsstyrelsens hemsida.

Viss övrig kompetensutveckling inom kompetensområdet kan arrangeras genom ansökningar om projektstöd. Både ansökningsomgångar och särskilda utlysningar kommer att göras. Denna del av handlingsplanen kommer att uppdateras när de nationella urvalskriterierna är beslutade.

Ansökningarna kommer att ställas i konkurrens mot varandra för att uppnå största möjliga effekt och måluppfyllelse. Länsstyrelsen kommer att med hjälp av urvalskriterierna och utifrån tillgängliga medel göra detta genom tre stycken beslutsomgångar per år enligt följande:

Komplett ansökan senast	Beräknat beslut senast
Datum 1	3 månader efter datum 1
Datum 2	3 månader efter datum 2
Datum 3	3 månader efter datum 3

Datum för beslutsomgångar kommer att annonseras på Länsstyrelsens webbplats. En komplett ansökan ska vara inkommen senast det angivna datumet för beslutsomgången. Efter det angivna datumet prövar Länsstyrelsen alla kompletta ansökningar som kommit in sedan förra beslutsomgången. Meddelande om beslut skickas inom 3 månader efter datumet för beslutsomgången.

Alla ansökningar som uppfyller grundkraven för åtgärden kommer att bedömas och poängsättas utifrån nedanstående urvalskriterier. Vid respektive beslutsomgång hanterar Länsstyrelsen aktuella ansökningar enligt följande:

- Ansökningar som vid bedömningen får färre än 200 poäng för de nationella urvalskriterierna och/eller färre än 200 poäng för de regionala urvalskriterierna kommer att avslås.
- För ansökningar med över 200 poäng för de nationella och 200 poäng för de regionala kriterierna görs en samlad bedömning inom varje beslutsomgång och därefter tas beslut.
- Budget för varje beslutsomgång kommer preliminärt inte att begränsas utan är endast beroende av den totala medelstilldelningen för åtgärden. Budget meddelas när landsbygdsprogrammet och budget per län och åtgärd är beslutad.

Vid utlysning utgör denna en egen beslutsomgång med en specifik målgrupp och eventuellt specifika urvalskriterier. Budgeten för utlysningen avgör hur många ansökningar som kan beviljas stöd. I utlysningen anges om gränsen för att vara med i beslutsomgången är 200 poäng enligt vanligtvis gällande urvalskriterier, eller om annan prövning görs.

4.1.6 Urvalskriterier

(Delåtgärderna 1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 2.3, fokusområdena 4abc, 5bcd)

Urvalskriterier används för att värdera en ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar. Den sökande erhåller en poäng för urvalskriteriet som multipliceras med aktuell viktning för kriteriet. De viktade poängen för samtliga urvalskriterier summeras ihop. Maximal poäng är 500 poäng för de nationella urvalskriterierna och 500 poäng för de regionala urvalskriterierna. Poängen för de nationella och de regionala kriterierna läggs ihop och anger hur prioriterad en ansökan är.

Nationella urvalskriterier

Tabell nedan är ett första utkast på nationella urvalskriterier och det finns heller inga förslag på viktning. Därför kommer denna del av handlingsplanen att uppdateras när de nationella urvalskriterierna är beslutade.

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Projektet bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.	2 poäng: Endast indirekt koppling till något miljömål 3 poäng: Koppling finns till minst ett miljömål 4 poäng: Koppling finns till fler än ett miljömål 5 poäng: projektet har koppling till fler än ett miljömål samt handlar om hur en målkonflikt kan hanteras	<i>Inte fastställt</i>
2. Projektet bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	+1 poäng: Kunskapen har viss eller ingen spridning inom landet +1 poäng: Projektet innehåller flera innovationer +1 poäng: metoden att föra ut budskapet är innovativ +2 poäng: Stor ekonomisk eller miljömässig nytta	<i>Inte fastställt</i>
3. Projektet bidrar till att alla ges lika förutsättningar, möjligheter och rättigheter.	+2 poäng: Jämställdhet mellan kvinnor och män +1 poäng: Etnisk ursprung +1 poäng: Funktionsnedsättning +1 poäng: Ålder	<i>Inte fastställt</i>
4. Sökanden har den kunskap, kompetens och genomförandekapacitet som krävs för att genomföra projektet.	1 poäng: Genomföraren kan redovisa resultat från liknande eller motsvarande verksamhet. 3 poäng: Genomföraren har god dokumenterad erfarenhet och tidigare resultat från liknande verksamhet, kan visa på att projektet ska genomföras i samarbete med erfaren relevant aktör eller kan på annat sätt visa att tillräckligt engagemang, drivkraft och målfokus finns för att väl genomföra projektet. 5 poäng: Projektledare och projektteam har mycket god dokumenterad erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet.	<i>Inte fastställt</i>
5. Projektet bidrar till kunskapsspridning.	2 poäng: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen 3 poäng: Kunskapen når en större del av målgruppen 4 poäng: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen men är av stor betydelse för den gruppen, gruppen utgör en del i ett större projekt eller är en kanal till en större målgrupp 5 poäng: Kunskapen sprids till en stor del av gruppen via flera kanaler.	<i>Inte fastställt</i>
6. Det finns ett identifierat behov av projektet.	1 poäng: Behovet bedöms som litet och behovsanalysen saknas i ansökan. 2 poäng: Behovet bedöms som måttligt och behovsanalysen är knapphändig. 3 poäng: Ett behov finns och en lösning måste hittas inom de närmaste 3 åren. Behovsanalysen är tillfredsställande men beskrivning av vad som redan gjorts eller pågår saknas. 4 poäng: Ett behov finns och en lösning måste hittas inom de närmaste 3 åren, alternativt är behovet generellt stort då projektet behandlar en grundläggande fråga. Behovsanalysen är tillfredsställande och beskrivning av vad som gjorts och pågår finns. 5 poäng: Ett behov finns och en lösning måste hittas inom de närmaste 3 åren. Behovet är stort då projektet behandlar en grundläggande fråga. Analys och beskrivning av vad som tidigare gjorts styrker behovet av projektet	<i>Inte fastställt</i>
7. Projektet har tydliga och mätbara mål.	2 poäng: Målbeskrivning finns men är knapphändig eller bristfälligt anpassad (inte relevant) till projektets innehåll och syfte. 3 poäng: En relevant målbeskrivning finns men målet är inte specificerat så att det går att följa upp. 4 poäng: En relevant målbeskrivning finns med tydliga och mätbara	<i>Inte fastställt</i>

	produktionsmål (tid, mängd, kvalitet) finns angivna. 5 poäng: Utöver en relevant målbeskrivning och tydliga mätbara produktionsmål så finns även effektmål (förändringar i och av verkligheten) beskrivna.	
Summa regional viktning		100

Regionala urvalskriterier

Regionala urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Projektet riktar sig till företagare i avrinningsområde med vattenförekomster som inte uppnår eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status eller god kemisk status.	5 poäng: Verksam inom avrinningsområde där god ekologisk status inte uppnås och miljöproblemet är övergödning 1 poäng: Verksam inom avrinningsområde med risk att god ekologisk status inte uppnås och miljöproblemet är övergödning	40
2. Projektet riktar sig till företagare inom nitratkänsligt område	5 poäng: Verksam inom nitratkänsligt område 1 poäng: Verksam inom icke-nitratkänsligt område	15
3. Projektet riktar sig till djurhållande gårdar	5 poäng för häst eller mjölkkor eller svin 2 poäng för köttdjur eller får	20
4. Projektet bidrar till att föra ut kunskap till företag som inte har annan typ av produktionsrådgivning eller nya metoder, innovation och forskning till alla typer av företag	+1 poäng: riktar sig till företag som inte har annan typ av produktionsrådgivning +1 poäng: bidrar till jämlikhet och lika förutsättningar för alla i länet + 1 poäng: bidrar till att föra ut ny kunskap/innovationer/metoder baserat på forskning + 1 poäng: innebär samarbete med SLU, UU eller motsvarande + 1 poäng: bidrar till att samarbete mellan gårdar/markägare o dyl kan ge ökad effekt av landskaps-/miljö- eller klimatinsatser	10
5. Projektet syftar till att uppfylla målen för uppländsk landskapsvård, miljövård och klimatmål	+ 2 poäng: bidrar till att återställa/bevara/förbättra ekosystem som är särskilt utsatta eller värdefulla enligt Natura 2000, landskapsstrategin, naturinventeringar, vattenkvalitetsmätningar och motsvarande +2 poäng: bidrar till effektivare eller bättre användning av medel som påverkar miljö, klimat och markanvändning (energi/restprodukter/gödsel/växtnäring/bekämpningsmedel/maskiner o dyl) + 1 poäng: ökar möjligheterna att få fler att söka stöd som gynnar miljö och klimat i landsbygdsprogrammet	15
Summa regional viktning		100

4.1.7 Koppling till andra mål

En åtgärd i Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram är att Jordbruksverket och länsstyrelserna ska prioritera rådgivning till jordbruksföretag i områden som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status. God status är också en precisering av miljökvalitetsmålen Ingen Övergödning, Levande sjöar och vattendrag samt Hav i balans.

Åtgärdsplaner för att uppnå de nationella miljökvalitetsmålen kommer tas fram under giltighetsperioden för landsbygdsprogrammet. Dessa åtgärder kommer ha bäring på och kopplingar till de insatser och stöd som Landsbygdsprogrammet samt Havs- och fiskeriprogrammet medger.

REMISSVERSION

4.2 Stöd till investeringar för konkurrenskraft inom jordbruks-, trädgårds- och rennäringföretag

4.2.1 Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta investeringsstöd riktar sig till jordbruk, trädgård och rennäring (delåtgärd 4.1) och syftar till att förbättra jordbruks-, trädgårds- och rennäringföretagens ekonomiska resultat och underlätta omstrukturering och modernisering av jordbruksföretagen, särskilt i syfte att öka marknadsanpassningen och att diversifiera jordbruksverksamheten (fokusområde 2a).

4.2.2 Regionala prioriteringar med kort bakgrund

Målet för landsbygdens utveckling i Uppsala län är att skapa en attraktiv och levande landsbygd samt en hållbar förvaltning av naturresurserna. Länet har välutrustade och moderna jord-, skogs-, och fiskeföretag med effektiv produktion och på senare år har investeringarna för modernisering och bioenergi ökat i länet. Hästnäringen är stor och länet har goda geografiska förutsättningar med många soltimmar och bördiga jordar, väl lämpade för odling av livsmedel och energigrödor.

Parallellt med detta ser vi dock en kraftig minskning i djurföretagen och en alltmer åldrande företagarkår. De areella näringarna är även till stor del fortfarande beroende av fossil energi, vilket gör dem sårbara för ett skiftande pris på olja. Priserna på arrendemark och gårdar stiger och på senare år har priset på jordbruksmark fördubblats, vilket försvårar både för nyetableringar inom lantbruket i länet och för utökningar av befintliga jordbruksföretag. Uppsala län har också, trots närheten till en stor marknad, relativt få förädlingsföretag.

Att stärka primärproduktionen av livsmedel och energi är av stor vikt för att generera sysselsättning i länet. En del av primärproduktionen – djurhållningen - är också sammankopplad med möjligheten att behålla landskapet öppet och värdefulla marker hävdade. Bristen på betande djur är stor i länet och de senaste sju åren har cirka 8 000 djurenheter av nötkreatur inklusive mjölkkor försvunnit och cirka 4 000 hektar betesmark har försvunnit ut hävd. Djurhållning är därför ett område som Uppsala län vill prioritera, med särskilt fokus på betande djur. Att stärka den lokala produktionen av råvaror och livsmedel är dessutom en viktig del av satsningen på Matlandet Sverige och det finns en efterfrågan på lokal mat från konsumentens sida.

Uppsala län prioriterar även insatser som medverkar till att bryta beroendet av olja genom satsningar på förnyelsebar energi. Hållbarhet på lång sikt är eftersträvaransvärt och insatser med miljöhänsyn i fokus ska prioriteras.

För att stärka primärproduktionen i länet behövs även en prioritering på lönsamhet och på ökat samarbete mellan företagare. Föryngring av yrkeskåren behövs och insatser som bidrar till detta prioriteras därför också, liksom insatser som bidrar till att öka jämställdheten i en idag starkt mansdominerad näring.

4.2.3 Målbild

Lönsamma och konkurrenskraftiga jordbruks- och trädgårdsföretag.

4.2.4 Mål

Mål	Värde	Enhet
Antal företag (= antal ärenden) som får stöd för investeringar i jordbruk.	Kommer	Antal
Total investering	Kommer	Kronor
Förändring i jordbruksproduktion hos stödmottagare per årsarbetskraft		

De mål som ligger i tabellen är EU:s indikatorer. Den svenska regeringen kommer att sätta målvärden på indikatorerna. Jordbruksverket fördelar sedan målvärden till länsstyrelserna. Det är frivilligt för er att fylla på med regionala mål. Ni kan också välja om ni vill sätta målvärden på de regionala målen eller inte.

4.2.5 Beslutsomgångar och urval av ansökningar

För att öka målstyrningen kommer ansökningarna att värderas utifrån aktuella urvalskriterier. För att vara aktuell för beslut krävs att ansökan är komplett.

Ansökningar med höga poäng, lägst 600 poäng totalt, bedöms som mycket angelägna och beslut för dessa fattas omgående. De behöver därmed inte gå med i beslutsomgångarna utan kan handläggas och beslutas omedelbart efter inkommen ansökan.

Ansökningarna för företagsstöd kommer att ställas i konkurrens med varandra för att uppnå största möjliga effekt och måluppfyllelse. Länsstyrelsen kommer att med hjälp av urvalskriterierna och utifrån tillgängliga medel göra detta genom preliminärt fem stycken beslutsomgångar per år enligt följande:

Komplett ansökan senast	Beräknat beslut senast
Datum 1	3 månader efter datum 1
Datum 2	3 månader efter datum 2
Datum 3	3 månader efter datum 3
Datum 4	3 månader efter datum 4
Datum 5	3 månader efter datum 5

Datum för beslutsomgångar kommer att annonseras på Länsstyrelsens webbplats. En komplett ansökan ska vara inkommen senast det angivna datumet för beslutsomgången. Efter det angivna datumet prövar Länsstyrelsen alla kompletta ansökningar som kommit in sedan förra beslutsomgången. Meddelande om

beslut skickas inom tre månader efter datumet för beslutsomgången. År 2014 kommer det preliminärt att bli två ansökningsomgångar under hösten.

Alla ansökningar som uppfyller grundkraven för åtgärden kommer att bedömas och poängsättas utifrån nedanstående urvalskriterier. Vid respektive beslutsomgång hanterar Länsstyrelsen aktuella ansökningar enligt följande:

- Ansökningar som vid bedömningen får färre än 200 poäng för de nationella urvalskriterierna och färre än 200 poäng för de regionala urvalskriterierna avslås.
- För ansökningar med över 400 poäng men under 600 poäng görs en samlad bedömning inom varje beslutsomgång och därefter tas beslut.
- Budget för varje beslutsomgång kommer preliminärt inte att begränsas utan är endast beroende av den totala medelstillelningen för åtgärden. Budget meddelas när landsbygdsprogrammet och budget per län och åtgärd är beslutad.

Stöd ges för 40 procent av de stödberättigande utgifterna upp till ett takbelopp som kan bestämmas regionalt. Takbeloppet får dock aldrig sättas lägre än till 800 000 kr.

Stöd som avser investeringar inom ramen för det europeiska innovationspartnerskapet får höjas med ytterligare 10 procent.

Lägsta stödbelopp är 22 000 kr.

4.2.6 Urvalskriterier

(Delåtgärd 4.1, fokusområde 2a)

Urvalskriterier används för att värdera en ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar. Den sökande erhåller en poäng för urvalskriteriet som multipliceras med aktuell viktning för kriteriet. De viktade poängen för samtliga urvalskriterier summeras ihop. Maximal poäng är 500 poäng för de nationella urvalskriterierna och 500 poäng för de regionala urvalskriterierna. Poängen för de nationella och regionala kriterierna läggs ihop och anger hur prioriterad en ansökan är.

Nationella urvalskriterier

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.	+2 poäng = Investeringen bedöms bidra till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljö kvalitetsmål +1 poäng = Investeringen bedöms bidra till att uppfylla fler än ett av de nationella miljö kvalitetsmålen +1 poäng = Delar i investeringen ska ge extra bidrag till miljö kvalitetsmålen +1 poäng = Investeringen bidrar till ett extra energieffektivt företag.	15
2. Investeringen bidrar till införandet av nya	2 poäng: Investeringen är ny för företaget 3 poäng: Investeringen har en innovativ inriktning och behöver	10

produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	spridas mer 4 poäng: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen 5 poäng: Pilotprojekt eller testanläggning	
3. Projektet bidrar till att alla ges lika förutsättningar, möjligheter och rättigheter.	+2 poäng: Jämställdhet mellan kvinnor och män +1 poäng: Etniskt ursprung +1 poäng: Funktionsnedsättning. +1 poäng: Ålder	10
4. Sökanden har den kunskap, kompetens och genomförandekapacitet som krävs för att genomföra investeringen.	+1 poäng: Adekvat kompetens finns inom företaget för det område investeringen avser, eller för nyföretagare adekvat utbildning eller erfarenhet +1 poäng: Minst normalt produktionsresultat inom sin bransch, eller klassas som nyföretagare +1 poäng: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens för att genomföra investeringen +1 poäng: Deltar i produktionsuppföljningsprogram +1 poäng: Företagaren har en tydlig och relevant målbild	15
5. Företaget är i behov av stöd för att kunna genomföra investeringen.	+1 poäng: Utan stöd genomförs inte investeringen i någon grad +1 poäng: Utan stöd förhindras den fortsatta utvecklingen av affärsverksamheten, utöver investeringen +1 poäng: Kassalikviditet efter investering mindre än 1 +1 poäng: Självfinansieringsgrad större än 1 +1 poäng: Soliditet mindre än 25 %	10
6. Investeringen bidrar till att förbättra företagets konkurrenskraft.	+1 poäng: Nuvärdet av investeringen med stöd är positivt +1 poäng: Nuvärdet av investeringen utan stöd är positivt +1 poäng: Ersättningen per timme ökar. +1/+2 poäng: Investeringen bidrar till ökad marknadsanpassning	40
Summa nationell viktning		100

Regionala urvalskriterier

Regionala urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Satsningen bidrar till fler betande djur i landskapet	Investeringen bidrar till ett ökat bete. 1 poäng ges om investeringen bidrar till ett ökat bete på 5-10 ha, 2 poäng ges för ett ökat bete på 10 -20 ha och 3 poäng ges för ett ökat bete på 20 ha eller mer. 1 extra poäng ges om betet sker på naturbetesmark. 1 extra poäng ges även till de som genom sin investering bidrar till ökat bete i prioriterade områden enligt länets behovsanalys (SWOT)(t.ex. strandängar och översvämningsdrabbade områden).	20
2. Satsningen ökar lönsamheten i företaget	Resultatet ökar med 10 % eller med minst 25 000 kr. 1 poäng. Resultatet ökar med 20 % eller med minst 50 000 kr. 3 poäng. Investeringen bidrar till att skapa en mer attraktiv arbetsplats (förbättrad miljö för personal och/eller djur). 2 poäng.	30
3. Satsningen gynnar unga eller nyföretagare	Investeringen görs av en företagare som vid tiden för ansökan är under 40 år. 2 poäng. Investeringen bidrar till att utveckla ett nystartat företag, dvs. ett företag som startats upp under de senaste två åren. 3 poäng.	10
4. Satsningen gynnar miljö och klimat	Investeringen bidrar till produktion av förnyelsebar energi. 2 poäng ges om andelen energi från dessa källor ökar med minst 20 %. Investeringen bidrar till energieffektivisering; en besparing på minst 10 % av tidigare energikostnad ger 2 poäng. Investeringen bidrar till minskad näringspåverkan på vatten, t.ex. våtmark, strukturkalkning, fosforfälla eller ekologiskt funktionella kantzoner. 1 poäng	30

5. Satsningen bidrar till att samverkanslösningar bildas eller stärks	Investeringen bidrar till att samverkanslösningar bildas eller stärks. 3 poäng ges för mindre/enklare samverkan, 5 poäng ges vid bildning av mer komplexa samarbeten/sammanslutningar alt. nya företag.	10
Summa regional viktning		100

4.2.7 Investeringstyper som inte får stöd

Ej stödgrundande investering	Motivering
Maskinhallar	Begränsande effekt avseende stödets syften.
Fältsmaskiner inklusive traktorer för jordbruksändamål (undantag myllningsredskap och specialutrustning som bidrar till minskad miljöpåverkan)	Begränsande effekt avseende stödets syften.

4.2.8 Koppling till andra mål

Investeringsstödet inom landsbygdsprogrammet har stark koppling till stöd för rådgivning och kompetensutveckling som leder till förbättring i miljö, energieffektivare företag och produktion av förnybar energi.

Även kopplingen till startstödet är tydlig eftersom person som ansökt om investeringsstöd premieras vid ansökan om startstöd.

Operativt kan synergier mellan landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet gentemot regionalfonden för östra Mellansverige finnas i frågor som rör främjande av företagande, konkurrenskraft och innovationer på landsbygden, exempelvis genom ökad energieffektivitet och produktion av förnybar energi, i syfte att stärka konkurrenskraft och koldioxidsnål ekonomi. Särskilt prioriterade är projekt som samverkar över kommungränser eller som samverkar över olika sektorer.

4.3 Stöd till stängsel mot rovdjur

4.3.1 Övergripande prioriteringar

Detta är ett stöd till miljöinvestering för stängsel mot rovdjur (delåtgärd 4.4 och fokusområde 4a). Syftet är att betesmarker även fortsatt ska kunna hävdas i områden där det finns risk för angrepp av rovdjur.

4.3.2 Regionala prioriteringar med kort bakgrund

I Uppsala läns jordbrukslandskap finns fortfarande hävdade, traditionella ängs- och hagmarker kvar som hyser stor biologisk mångfald. Djurägare bör därför stimuleras till att satsa på naturbetesdrift vilket leder till ökade möjligheter att upprätthålla en hög biologisk mångfald i kultur- och naturmiljöer. Särskilt viktigt för den biologiska mångfalden i länet är helt öppna välhävdade betesmarker, trädklädda betesmarker och bryn, torr sandig betesmark, mosaikmarker i skärgården och extensivt hävdad åkermark.

Marken måste kvalificeras som jordbruksmark enligt aktuell betesmarks- respektive åkermarksdefinition för att berättiga till ersättning för stängsel. Betesmarker prioriteras före betesvall på åker. Likaså prioriteras marker med särskilda värden före marker med allmänna värden. För områden som inte är blocklagd mark kan stöd istället sökas ur viltskadeanslaget.

En negativ trend är den pågående minskningen av betande djur, vilken leder till brist på beteskapacitet. Antalet gårdar med betesdjur riskerar att minska ytterligare vilket leder till att värdefulla marker slutar betas. Med tiden växer markerna igen och därmed riskerar vi att förlora värdefull biologisk mångfald och det i sin tur påverkar kulturlandskapet och landskapselementen. Även åkermark riskerar att tas ur hävd på grund av minskande efterfrågan på djurfoder.

Bland djurhållarna övergår fler till att ha får istället för nötkreatur, varpå risken för rovdjursangrepp ökar. Får och getter är betydligt mer utsatta för rovdjursangrepp än kor och hästar. Det finns en osäkerhet att hålla betesdjur i rovdjurstäta områden och tillika svårt att värna betesmarkerna och samtidigt vidta åtgärder mot rovdjur. Risken finns att färre vågar satsa på djurhållning. Möjligheten att öka antalet djurhållande företag och djurföretag som satsar på primärproduktion inom fårbesättningar ska därför stödjas.

Risk för angrepp kopplat till varg, vargförekomst samt innehav av fårbesättningar prioriteras högt. Hagar som utsatts för angrepp av varg har en ökad risk för att råka ut för angrepp på nytt, även efter lång tid. Områden där det förekommit vargangrepp har därför hög prioritet. För närvarande finns inget stationärt vargrevir i länet, de kommuner som är närmast bekräftade revir är Älvkarleby och Heby. Genompasserande vargar tillhör däremot inte ovanligheterna.

Förekomsten av lo är hög i hela länet men eftersom lodjur är svåra att stängsla ut även med rovdjursstängsel utgör hot från lo inte högsta prioritet. Björnangrepp på tamdjur är sällsynta och har därför inte heller högsta prioritet.

4.3.3 Målbild

Minskat antal rovdjursangrepp på betesdjur i områden med höga naturvärden i jordbrukslandskapet. Ökad och/eller fortsatt hävdad betesmarksareal.

4.3.4 Mål

Mål	Värde	Enhet
Antal investeringar (=antal ärenden)	Kommer	Antal
Total investering	Kommer	Kr

De mål som ligger i tabellen är EU:s indikatorer. Den svenska regeringen kommer att sätta målvärden på indikatorerna. Jordbruksverket fördelar sedan målvärden till länsstyrelserna. Det är frivilligt för er att fylla på med regionala mål. Ni kan också välja om ni vill sätta målvärden på de regionala målen eller inte.

4.3.5 Beslutsomgångar och urval av ansökningar

För att öka målstyrningen kommer ansökningarna att värderas utifrån aktuella urvalskriterier. För att vara aktuell för beslut krävs att ansökan är komplett.

För att berättiga till ersättning för rovdjursstängsel och komma med till beslutsomgång krävs minst 200 viktade poäng. Hamnar ansökan under det avslås den. Detta innebär att en sökande med djurslaget får måste hägna in antingen betesvall på åker eller betesmark för att ha en godkänd ansökan. För ansökningar med andra djurslag än får krävs det att marken har höga naturvärden samt att församlingen har utsatts för angrepp från övriga rovdjur.

Ansökningar med höga poäng, lägst 260 viktade poäng, bedöms som mycket angelägna. De behöver därmed inte gå med i beslutsomgångarna utan kan handläggas och beslutas omedelbart efter inkommen ansökan. För att hamna i denna poängkategori krävs det fler än 50 får/getter i kombination med angrepp av rovdjur alternativt färre antal får/getter men angrepp av varg. För övriga djurslag krävs att det ska ha förekommit angrepp från varg samt att marken som hägnas in har höga naturvärden.

Länsstyrelsen kommer att med hjälp av urvalskriterierna och utifrån tillgängliga medel preliminärt ha fem stycken beslutsomgångar per år enligt följande:

Komplett ansökan senast	Beräknat beslut senast
Datum 1	3 månader efter datum 1
Datum 2	3 månader efter datum 2
Datum 3	3 månader efter datum 3
Datum 4	3 månader efter datum 4
Datum 5	3 månader efter datum 5

Datum för beslutsomgångar kommer att annonseras på Länsstyrelsens webbplats. En komplett ansökan ska vara inkommen senast det angivna datumet för beslutsomgången. Efter det angivna datumet prövar Länsstyrelsen alla kompletta ansökningar som kommit in sedan förra beslutsomgången. Meddelande om beslut skickas inom 3 månader efter datumet för beslutsomgången.

Alla ansökningar som uppfyller grundkraven för åtgärden kommer att bedömas och poängsättas utifrån nedanstående urvalskriterier. Vid respektive beslutsomgång planerar Länsstyrelsen preliminärt att hantera aktuella ansökningar enligt följande:

- Ansökningar som vid bedömningen får färre än 200 poäng för de regionala urvalskriterierna kommer att avslås.
- För ansökningar som får över 200 poäng men under 260 viktade poäng görs en samlad bedömning inom varje beslutsomgång och därefter tas beslut.
- Budget för varje beslutsomgång kommer preliminärt inte att begränsas utan är endast beroende av den totala medelstillelsen för åtgärden. Budget meddelas när landsbygdsprogrammet och budget per län och åtgärd är beslutad.

4.3.6 Urvalskriterier

(Delåtgärd 4.4, fokusområde 4a)

Urvalskriterier används för att värdera en ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar. Den sökande erhåller en poäng för urvalskriteriet som multipliceras med aktuell viktning för kriteriet. De viktade poängen för samtliga urvalskriterier summeras ihop. Maximal poäng är 500 poäng för de regionala urvalskriterierna. Poängen för regionala kriterierna anger hur prioriterad en ansökan är.

Nationella urvalskriterier

Inga nationella urvalskriterier. Alla som klarar stödvillkoren kan få stöd. Urvalet görs utifrån de regionala urvalskriterierna.

Regionala urvalskriterier

Regionala urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
Risk för angrepp	5 poäng. Satsningen genomförs på grund av hot från stationär varg (revirmarkerande vargpar, vargrevir med föryngring eller familjegrupp). 3 poäng. Satsningen genomförs på grund av hot från åter-kommande varg (församling där angrepp av varg har skett de senaste fem åren). 1 poäng. Satsningen genomförs på grund av hot från övriga rovdjur (församling där angrepp av övriga rovdjur skett de senaste tre åren).	30

Djurslag	5 poäng. Får/getbesättningar eller besättningar med växelbete där får/get ingår, vart som helst i länet. 2 poäng. Besättning med främst kalvar under 6 mån (mer än 80 %), ex. kalvbete stut. 1 poäng. Resterande djurslag och typer av besättningar.	30
Typ av markslag	5 poäng. Värdefull betesmark med hög artrikedom (särskilda värden, restaureringsmark, mosaikbete och skogsbete). 3 poäng. Betesmark (allmänna värden). 2 poäng. Betesvall på åker betat av får/get. 1 poäng. Betesvall på åker betat av andra djurslag.	30
Ökning av primärproduktionens konkurrenskraft	5 poäng. Besättning med mer än 300 tackor/getter (hondjur) i genomsnitt över året. 4 poäng. Mellan 201-300 tackor/getter (hondjur) i genomsnitt över året. 3 poäng. Mellan 101-200 tackor/getter (hondjur) i genomsnitt över året. 2 poäng. Mellan 51-100 tackor/getter (hondjur) i genomsnitt över året. 1 poäng. Mellan 25-50 tackor/getter (hondjur) i genomsnitt över året.	10
Summa regional viktning		100

4.3.7 Koppling till andra mål

Gårdsstödet krav blir bättre uppfyllda med hjälp av stängsling av godkända jordbruksmarker.

I områden utan blocklagd mark kan tamdjursägare och markägare söka stöd ur viltskadearslaget, se mer info: <http://www.vildskadecenter.se>. Bidrag ges till åtgärder som förebygger viltskador orsakade av fredat vilt. Ansökningar om ersättning skickas till Länsstyrelsen i Uppsala län.

För att skapa synergier inom landsbygdsprogrammet kan stöd för rovdjursavvisande stängsel marknadsföras i områden där jordbruksföretag söker eller fått stöd för att överta befintlig betesdrift eller gjort investeringar för att utöka betesmarken med fler betande djur i landskapet.

Stödet till rovdjursavvisande stängsel kan leda till att primärproducenter blir kvar i länet och ges möjlighet att integreras i livsmedelskedjan vilket främjar lokal livsmedelsproduktion.

4.4 Stöd till bredband

4.4.1 Övergripande prioriteringar

Detta projektstöd ges för att upprätta, förbättra och utvidga passiv bredbandsinfrastruktur och tillhandahålla snabbt bredband, >50 Mb (delåtgärd 7.3). Stödet syftar till att öka tillgängligheten till, användningen av och kvaliteten på bredband på landsbygden (fokusområde 6c).

4.4.2 Regionala prioriteringar med kort bakgrund

Länet har genom sin regionala utvecklingsstrategi och regional digital agenda beslutat att 90 procent av befolkningen ska ha möjlighet till fiberanslutning på 100 Mbit/s år 2020¹. Enligt PTS kartläggning för 2013 har idag endast 61 procent av befolkningen och 55 procent av arbetsställena i länet möjlighet att ansluta sig till 100 Mbit/s². Därför krävs en utökad och fortsatt bredbandsutbyggnad i länet. Tillgången till bredband med hög kapacitet är särskilt bristfällig på landsbygden i Uppsala län. Stödet ska bidra till att alla på landsbygden i Uppsala läns ska kunna erbjudas fiberanslutning.

Effektiv dragning av kanalisation/bredband

De större orterna i Uppsala län har tillgång till fiber, i alla fall fram till orten. Anslutningen till fiber på landsbygden är däremot mycket låg³. Arbetet ska inriktas till de områden som inte bedöms vara aktuella för marknadsmässig utbyggnad inom de närmaste åren. Dragning av kanalisation ska i möjligaste mån utgå från de stamnät av fiber som finns och genomföras så kostnadseffektivt som möjligt. Även etablering av nya knutpunkter på strategiska platser kan bli aktuellt. Dragningen ska möjliggöra så att fiber ansluts till fastigheter från lämpligaste punkt. Byggandet av fiber ska följa regler för robusthet och hänsyn måste därför tas till förhållanden som kan försvåra och fördyra projektet. Särskilda tillstånd kan behövas vid dragning i speciella miljöer som naturreservat och fornlämningsområden.

Andel anslutna året runt boende

I de glesbebyggda områdena av länet har endast 7 procent av befolkningen och 9 procent av arbetsställena möjlighet till fiberanslutning. Länet ser därför ett stort behov av en ökad utbyggnad av bredband på landsbygden. Alla fastigheter med året runt boende inom ett projekt ska ha möjlighet att ansluta sig. Särskilt vikt ska läggas vid bredbandsutbyggnad som når företag på landsbygden och boende i länets yttre delar.

¹ Regionförbundet och Länsstyrelsen, 2013. Digital agenda för Uppsala län 2014-2020.

http://www.region uppsala.se/upload/dokument-var-verksamhet/Digital%20agenda%20del%202_webb.pdf och <http://www.region uppsala.se/dokumentlista-var-verksamhet/digital-agenda-del-2/>

² <http://statistik.pts.se>

³ <http://www.lansstyrelsen.se/uppsala/Sv/samhallsplanering-och-kulturniljo/infrastruktur-och-it/Pages/Bredband.aspx>

Insatsen gynnar företagsverksamhet och landsbygdsutveckling

Ökad kapacitet och tillgänglighet av bredband är en nyckelfråga för landsbygden, både för möjligheterna att skapa nya arbeten och att kunna behålla befintliga verksamheter samt för att öka landsbygdens attraktivitet som boendemiljö. IKT- och e-tjänster kan vara en språngbräda för landsbygdsutveckling. Ett väl utbyggt bredbandsnät ökar också möjligheterna till distansarbete och minskar således behovet av arbetspendling och bilberoendet.

I linje med kommunala bredbandsstrategier och liknande styrdokument

Samhället går mot en ökad digitalisering och fler servicetjänster utvecklas digitalt. Informationsteknologi (IT) är idag en integrerad del av människors vardag, såväl privat som i arbetslivet och i skolan. För att använda och erbjuda digitala tjänster behövs också en grundläggande infrastruktur. Det nationella målet i Digitala Agendan är att Sverige ska ha ett bredband i särklass och vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. Ett bredband med god kapacitet är även viktigt för att boende på landsbygden ska kunna ta del av det ökade antalet e-tjänster som exempelvis myndigheter erbjuder. De flesta kommuner i länet har nya bredbandsstrategier och policys som visar hur kommunen vill uppnå bredbandsmålet.

Samförläggning med kommun eller annan aktör

Samförläggning och samarbete med operatörer vid bredbandsutbyggnad är mycket viktigt. Större aktörer, exempelvis Trafikverket och Vattenfall, bör erbjuda projektägare möjlighet till samförläggning. Digitala kommunikationer utgör ett allmänt intresse i plan- och bygglagen varför kommunerna har ett särskilt ansvar att planera för samförläggning av kanalisation i samband med nybyggnation. Större fiberutbyggnad sker just nu främst i Heby, Knivsta, Uppsala, Östhammar och i Tierps kommuner. En utbyggnad av fast bredband ger förutsättningar för en bra basinfrastruktur som i sin tur kan ge incitament och underlätta även för mobiloperatörer att bygga ut sina trådlösa nät. Samförläggning bör därför i möjligaste mån ske för att skapa en gemensam basinfrastruktur för både fast och mobilt bredband.

4.4.3 Målbild

Bredband till alla på landsbygden!

4.4.4 Mål

Mål	Värde	Enhet
Antal projekt (= antal ärenden)	Kommer	Antal
Befolkning som får tillgång till bredband	Kommer	Antal

De mål som ligger i tabellen är EU:s indikatorer. Den svenska regeringen kommer att sätta målvärden på indikatorerna. Jordbruksverket fördelar sedan

målvärden till länsstyrelserna. Det är frivilligt för er att fylla på med regionala mål. Ni kan också välja om ni vill sätta målvärden på de regionala målen eller inte.

4.4.5 Beslutsomgångar och urval av ansökningar

För att öka målstyrningen kommer ansökningarna att värderas utifrån aktuella urvalskriterier. För att vara aktuell för beslut krävs att ansökan är komplett.

Ansökningar med höga poäng, lägst 300 poäng totalt, bedöms som mycket angelägna och beslut för dessa fattas omgående. De behöver därmed inte gå med i beslutsomgångarna utan kan handläggas och beslutas omedelbart efter inkommen ansökan.

Ansökningarna för bredbandsstöd kommer att ställas i konkurrens med varandra för att uppnå största möjliga effekt och måluppfyllelse. Länsstyrelsen kommer att med hjälp av urvalskriterierna och utifrån tillgängliga medel göra detta genom preliminärt fem stycken beslutsomgångar per år enligt följande:

Komplett ansökan senast	Beräknat beslut senast
Datum 1	3 månader efter datum 1
Datum 2	3 månader efter datum 2
Datum 3	3 månader efter datum 3
Datum 4	3 månader efter datum 4
Datum 5	3 månader efter datum 5

Datum för beslutsomgångar kommer att annonseras på Länsstyrelsens webbplats. En komplett ansökan ska vara inkommen senast det angivna datumet för beslutsomgången. Efter det angivna datumet prövar Länsstyrelsen alla kompletta ansökningar som kommit in sedan förra beslutsomgången. Meddelande om beslut skickas inom 3 månader efter datumet för beslutsomgången. År 2014 kommer det preliminärt att bli två ansökningsomgångar under hösten.

Alla ansökningar som uppfyller grundkraven för åtgärden kommer att bedömas och poängsättas utifrån nedanstående urvalskriterier. Vid respektive beslutsomgång planerar Länsstyrelsen preliminärt att hantera aktuella ansökningar enligt följande:

- Ansökningar som vid bedömningen får färre än 200 poäng för det nationella urvalskriterierna kommer att avslås.
- För ansökningar med över 200 poäng men under 300 poäng görs en samlad bedömning inom varje beslutsomgång och därefter tas beslut.
- Budget för varje beslutsomgång kommer preliminärt inte att begränsas utan är endast beroende av den totala medelstillelningen för åtgärden. Budget meddelas när landsbygdsprogrammet och budget per län och åtgärd är beslutad.

Stöd ges till investering i utrustning för kanalisation.

Stödbeloppet är maximalt 90 procent av stödberättigande utgifter.

Lägst stödbelopp är 22 000 kronor.

4.4.6 Urvalskriterier

(Delåtgärd 7.3, fokusområde 6c)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar. Den sökande erhåller en poäng för urvalskriteriet som multipliceras med aktuell viktning för kriteriet. De viktade poängen för samtliga urvalskriterier summeras ihop. Maximal poäng är 500 poäng för de nationella urvalskriterierna (och 500 poäng för de regionala urvalskriterierna). Poängen för de nationella kriterierna (och de regionala kriterierna läggs ihop och) anger hur prioriterad en ansökan är.

Det kommer troligen endast att finnas nationella urvalskriterier för bredband. Exakt vilken lösning vi ska ha vet vi ännu inte.

Nationella urvalskriterier

Kommer från Jordbruksverket.

4.4.4 Mål

Mål	Värde	Enhet
Antal projekt (= antal ärenden)	Kommer	Antal
Befolkning som får tillgång till bredband	Kommer	Antal

De mål som ligger i tabellen är EU:s indikatorer. Den svenska regeringen kommer att sätta målvärden på indikatorerna. Jordbruksverket fördelar sedan målvärden till länsstyrelserna. Det är frivilligt för er att fylla på med regionala mål. Ni kan också välja om ni vill sätta målvärden på de regionala målen eller inte.

4.4.7 Koppling till andra mål

Målet för elektronisk kommunikation är densamma i länets regionala digitala agenda och i den regionala utvecklingsstrategin (RUS), det vill säga år 2020 ska minst 90 procent av alla hushåll och verksamheter ha tillgång till bredbandsuppkoppling på minst 100 Mbit/s. Därför kommer Länsstyrelsen tillsammans med Regionförbundet och övriga Partnerskapet att identifiera vilka synergier som kan vara aktuella inom respektive program och fond. Utifrån

kartläggningen kommer Uppsala län sedan att bedöma vilken mobilisering som krävs för ett gemensamt fondövergripande arbete.

För att skapa synergier inom landsbygdsprogrammet kan bredbandsstödet marknadsföras i områden där investeringar sker i verksamhet som utvecklar jordbruks- och trädgårdsföretag samt företag inom fiskerinäringen, underlättar generationsskiften eller som främjar diversifiering av små och medelstora företag med tydlig koppling till jord-, trädgårds- och vattenbruk samt fiske. Det ska även bli möjligt att göra förstudier kopplade till projektstöd eller lokal utveckling.

Inom havs- och fiskeprogrammet kan synergier finnas till bredbandsstödet för verksamheter som främjar teknisk utveckling och nya arbetstillfällen.

Operativt kan synergier mellan landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet gentemot regionalfonden för östra Mellansverige inom bredbandsområdet finnas i frågor som rör främjande av företagande, konkurrenskraft och innovationer på landsbygden, exempelvis utveckling av IKT- och e-tjänster, i syfte att stärka konkurrenskraft och koldioxidsnål ekonomi. Särskilt prioriterade är projekt som samverkar över kommungränser eller som samverkar över olika sektorer, exempelvis mellan det offentliga och byalag. Det innebär också att de horisontella kriterierna så som jämställdhet, miljö och integration genomgående i strukturfondsprogrammet kommer tolkas som tillväxtfrämjande faktorer. Konkret innebär detta att kriterierna kan inspirera till exempelvis nya affärsmodeller, idéer och koncept på hur service inom välfärdsektorn kan vitaliseras och förnyas samt övergripande bidra till en hållbarare samhällsstruktur.

Mellan landsbygdsprogrammet samt havs- och fiskeriprogrammet gentemot socialfonden finns beröringspunkter inom bredbandsområdet för främjandet av lokal utveckling på landsbygden och speciella åtgärder mot vissa målgrupper som unga och personer med utländsk bakgrund.

4.5 Startstöd för trädgårds- och rennärings- och jordbruksföretag

4.5.1 Övergripande prioriteringar

Startstödet till unga (delåtgärd 6.1) ska underlätta för yngre personer att starta jordbruks-, rennärings- och trädgårdsföretag (fokusområde 2b).

4.5.2 Regionala prioriteringar med kort bakgrund

I Uppsala län finns många moderna och välutrustade jordbruksföretag och förutsättningarna för företagande är goda då länet har närhet till såväl den nationella som den globala marknaden. Konkurrenskraften i jordbruket stärks dessutom av bördiga jordar och en marknad som efterfrågar närproducerad mat.

Medelåldern bland jordbruksföretagarna är dock hög och få ungdomar utbildas idag inom de areella näringarna. Konkurrensen om arbetskraften är stor i länet och attraktionskraften i jordbruket minskar därför då andra yrkesgrenar kan locka med högre löner. Priserna på jordbruksmark har dessutom fördubblats under de senaste åren och Svealands slättbygder är, tillsammans med Götalands slättbygder, det område där priserna ökat mest sedan 2005. Detta gör det svårt för nya lantbrukare att etablera sig då priset på såväl gårdar som på arrendemark är högt.

I ett högt kostnadsläge krävs konkurrenskraftiga företag. Uppsala län kommer därför att prioritera startstödsansökningar där man ser stor potential till lönsamhet på lång sikt. Investeringar för att lyfta och utveckla företaget i samband med uppstart eller generationsskifte prioriteras också. Liksom för investeringsstöd så ska hållbarhet på lång sikt samt satsningar med miljöhänsyn i fokus prioriteras.

Betesdrift och ekologisk produktion gynnar möjligheterna att uppnå de nationella miljö kvalitetsmålen Ett rikt odlingslandskap, Ett rikt växt- och djurliv och Giftfri miljö.

4.5.3 Målbild

Fler yngre företagare inom jordbruks-, rennärings- och trädgårdsnäringarna!

Länet kan korrigera målbilden utifrån de regionala prioriteringarna. Målbilden finns för att kunna kommunicera handlingsplanen på ett "slagfärdigt" sätt så att de sökande förstår vad de kan göra för att stärka länets landsbygd.

4.5.4 Mål

Mål	Värde	Enhet
Antal företag som får startstöd	Kommer	Antal

De mål som ligger i tabellen är EU:s indikatorer. Den svenska regeringen kommer att sätta målvärden på indikatorerna. Jordbruksverket fördelar sedan målvärden till länsstyrelserna. Det är frivilligt för er att fylla på med regionala mål. Ni kan också välja om ni vill sätta målvärden på de regionala målen eller inte.

4.5.5 Beslutsomgångar och urval av ansökningar

För att öka målstyrningen kommer ansökningarna om startstöd att värderas utifrån aktuella urvalskriterier. För att vara aktuell för beslut krävs att ansökan är komplett.

Länsstyrelsen avser inte att tillämpa beslutsomgångar för åtgärden startstöd eftersom antalet ansökningar förväntas bli så få till antalet att de ska kunna hanteras kontinuerligt med hjälp av urvalskriterierna och utifrån tillgängliga medel.

Ansökningar som vid bedömningen får färre än 200 poäng för det nationella urvalskriterierna och färre än 200 poäng för de regionala urvalskriterierna kommer att avslås. För övriga ansökningar kommer handläggning och beslut att ske löpande.

4.5.6 Urvalskriterier

(Delåtgärd 6.1, fokusområde 2b)

Urvalskriterier används för att värdera en ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar. Den sökande erhåller en poäng för urvalskriteriet som multipliceras med aktuell viktning för kriteriet. De viktade poängen för samtliga urvalskriterier summeras ihop. Maximal poäng är 500 poäng för de nationella urvalskriterierna och 500 poäng för de regionala urvalskriterierna. Poängen för de nationella och regionala kriterierna läggs ihop och anger hur prioriterad en ansökan är.

Nationella urvalskriterier

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
Startstödet bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.	+2 poäng = Etableringen bedöms bidra till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljö kvalitetsmål +1 poäng = Etableringen bedöms bidra till att uppfylla fler än ett av de nationella miljö kvalitetsmålen +1 poäng = Delar i etableringen motiverar extra bidrag till miljö kvalitetsmålen +1 poäng = Etableringen bidrar till att ett extra energieffektivt företag skapas eller vidareutvecklas	15
Startstödet bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	2 poäng: Etableringen är ny för företaget 3 poäng: Etableringen har en innovativ inriktning och behöver spridas mer 4 poäng: Etableringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen 5 poäng: Pilotprojekt eller testanläggning	15
Projektet bidrar till att alla ges lika förutsättningar, möjligheter och rättigheter.	+2 poäng: Jämställdhet mellan kvinnor och män +1 poäng: Etniskt ursprung +1 poäng: Funktionsnedsättning +1 poäng: Ålder	10
Investeringen bidrar till att alla ges lika förutsättningar, möjligheter och rättigheter. (Icke-diskriminering)	5 poäng: Etableringen bidrar till att alla ges lika förutsättningar, möjligheter och rättigheter oavsett etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionsnedsättning, ålder, sexuell läggning.	10
Sökanden har den	+3 poäng: Företaget har förutsättningar i form av mark eller	50

genomförandekapacitet som krävs för att driva företaget både på lång och kort sikt.	byggnader så att det kan bli långsiktigt hållbart +1 poäng = Sökanden har praktisk och/eller teoretiska utbildning i jordbruk som går utöver minimikraven i stödvillkoren + 1 poäng = Sökanden har praktisk och/eller teoretisk utbildning inom byggnad, maskinservice, mm	
Summa nationell viktning		100

Regionala urvalskriterier

Regionala urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
Den sökande utvecklar ett företag med en lönsam primärproduktion	Beräkning av timlön i primärproduktionen. Poäng ges i tre intervall en timlön på 70-90 kr/h = 1 p, en timlön på 90-110 kr/h = 3 p och en timlön på 110- kr/h eller mer = 5 p.	40
Den sökande kommer att investera för att utveckla företaget	3 poäng ges om den sökande i sin affärsplan visar att man planerar att genomföra investeringar (ej ersättningsinvesteringar) inom 3 år från det att startstödet beviljas. 2 extra poäng ges om sökande även har lämnat in en ansökan om investeringsstöd.	10
Den sökandes satsning gynnar miljö och klimat	Etableringen bidrar till ett ökat bete. 3 poäng ges om den nya etableringen innebär ett övertagande av en befintlig betesdrift, ytterligare 1 poäng ges för ett utökat bete på 10 -20 ha och utöver detta ytterligare 1 poäng för ett utökat bete på 20 ha eller mer.	25
Den sökande har utbildning eller arbetslivserfarenhet inom relevant område	5 poäng ges om den sökande har utbildning motsvarande naturbruksgymnasium alternativt minst 1 års sammanlagd arbetslivserfarenhet inom lantbruk/trädgård. 2 poäng ges om den sökande har teoretisk utbildning på minst 10 veckor som anknyter till företagets inriktning, alternativt minst 6 månaders arbetslivserfarenhet inom lantbruk/trädgård.	15
Ekologisk produktion	5 poäng ges om den sökande utvecklar en produktion som är under omläggning till/är certifierad ekologisk produktion (registrering).	10
Summa regional viktning		100

4.5.7 Koppling till andra mål

Startstödet inom landsbygdsprogrammet har stark koppling till stöd för rådgivning och kompetensutveckling som leder till lönsam primärproduktion och satsningar inom miljö och klimat.

Kommande regionala åtgärder för att uppnå de nationella miljökvalitetsmålen kommer sannolikt ha stark koppling till startstöd inom landsbygdsprogrammet. Verksamheter som gynnar miljö och klimat kommer ha en tydlig bäring på miljökvalitetsmålen Giftfri miljö, Ett rikt odlingslandskap och Ett rikt växt- och djurliv.

Till investeringsstödet finns också en koppling eftersom den sökande premieras om hen även har ansökt om investeringsstöd.

Operativt kan synergier mellan landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet gentemot regionalfonden för östra Mellansverige inom finnas i frågor som rör främjande av företagande, konkurrenskraft och innovationer på landsbygden i syfte att stärka konkurrenskraften. Särskilt prioriterade är projekt som samverkar över kommungränser eller som samverkar över olika sektorer. Det innebär också att de horisontella kriterierna så som jämställdhet, miljö och

integration genomgående i strukturfondsprogrammet kommer tolkas som tillväxtfrämjande faktorer. Konkret innebära detta att kriterierna kan inspirera till exempelvis nya affärsmodeller, idéer och koncept på hur service inom välfärdsektorn kan vitaliseras och förnyas samt övergripande bidra till en hållbarare samhällsstruktur.

Mellan landsbygdsprogrammet samt havs- och fiskeriprogrammet gentemot socialfonden finns beröringspunkter för främjandet av utveckling på landsbygden och speciella åtgärder mot vissa målgrupper som unga och personer med utländsk bakgrund.

REMISSVERSION

4.6 Stöd som startar tidigast sommaren 2015

DETTA KAPITEL INGÅR INTE I REMISSEN FÖR HANDLINGSPLANENS FÖRSTA DEL SOM PÅGÅR MAJ – JUNI 2014 UTAN KOMMER ATT BEHANDLAS I NÄSTA DEL AV HANDLINGSPLANEN UNDER HÖSTEN 2014

På samma sätt som ni nu skriver exempelvis regionala prioriteringar och urvalskriterier för investeringsstöd för konkurrenskraft, startstöd och stängsel mot rovdjur kommer ni behöva skriva detta för alla andra åtgärder som kommer in i landsbygdsprogrammet och som handläggs av er.

Här följer en lista med exempel på delåtgärder och fokusområden som KAN komma in i programmet. Vilka det blir avgör regeringen senare i vår. Det kan bli både färre och fler åtgärder än de som nämns nedan, och vilka fokusområden olika åtgärder ska bidra till är inte heller klart.

Vid en grov överslagsräkning kommer varje län att behöva skriva upp emot 40 olika uppsättningar urvalskriterier. Med den bilden blir det tydligt att det inte är bra med allt för många kriterier per delåtgärd och fokusområde. Det är viktigt att vi utformar kriterier som kan användas för flera delåtgärder. Detta gäller både nationella och regionala kriterier.

De nationella urvalskriterierna för alla åtgärder kommer under sen vår.

Regionala urvalskriterier med poängsättning och bedömningsgrunder ska vara klara och skickas till Jordbruksverket senast den 1 november 2014. I de fall vi får besked från regeringen att en åtgärd inte startar förrän 2016 eller senare så kan urvalskriterierna lämnas in under våren 2015. Vi återkommer med information om det.

Projekt- och företagsstöd som kopplas till olika fokusområden, som ska handläggas av länsstyrelsen och ibland av Sametinget

Här följer en preliminär lista över åtgärder och vilka fokusområden åtgärderna ska bidra till. Vi vet ännu inte riktigt hur många uppsättningar urvalskriterier vi behöver göra, men här är en första uppskattning.

Artikel	Åtgärds-kod	Namn på åtgärd (fet stil) och delåtgärd	Preliminära fokusområden	Antal uppsättningar med urvalskriterier, cirka
14		Kompetensutveckling	2a, 3a, 4abc o	4 stycken
	1.1	Stöd till kompetensutveckling	5bcd, 6a	för artiklarna 14
	1.2	Stöd till demonstrations- och informationsåtgärder		och 15
15		Rådgivning inom jordbruk		
	2.1	2a, 3a, 4abc o 5bsc, 6a		
	2.2	Stöd till inrättande av företagslednings- och rådgivningstjänster		
	2.3	Stöd till fortbildning av rådgivare		
17		Investeringar inom jordbruk, trädgård och rennäring		
	4.1	Investeringsstöd till jordbruk, trädgård och rennäring	2a, 5bc, 5d	3
	4.2	Förädlingsstöd	3a, 6a	2
	4.4	Stöd till investeringar inom miljö och djuromsorg	3a, 4abc	9
		Investeringsstöd för bättre djurvälstånd (3a) Stängsel mot rovdjur (4abc) Engångsröjning av betesmark, mindre ytor(4abc) Miljöinvestering för att förbättra vattenkvalitet (4abc) Anlägga och restaurera våtmarker och dammar för biologisk mångfald (4abc) Anlägga och restaurera våtmarker och dammar för förbättrad vattenkvalitet (4abc) Anlägga tvåstegsdiken (4abc) Reglerbar dränering (4abc) Återskapa och restaurera kulturmiljöer i renkötselområdet (4abc)		
Artikel	Åtgärds-kod	Namn på åtgärd (fet stil) och delåtgärd	Preliminära fokusområden	Antal uppsättningar med urvalskriterier, cirka
19		Investeringar i annan verksamhet än jordbruk, trädgård och rennäring		
	6.1	Startstöd till unga lantbrukare	2b	1
	6.4	Investeringsstöd till annan verksamhet än jordbruk, trädgård och rennäring	5c, 5d, 6a, 6b	3-4

		Service, infrastruktur och attraktiv landsbygd		
20	7.2	Stöd till investeringar i småskalig infrastruktur och förnybar energi.	6b	1
	7.3	Stöd till bredband	6c	1, endast nationella
	7.4	Stöd till investeringar i grundläggande tjänster på landsbygden	6b	1
	7.5	Stöd till investeringar i infrastruktur för rekreatiönsändamål och turistinformation.	6b	1
	7.6	Stöd till utredningar och restaurering av natur- och kulturmiljöer.	6b	1
	35	16.1	Samarbete	
		Stöd till arbetsgrupper inom Europeiska innovationsnätverket (EIP) <i>Handläggs endast av Jordbruksverket.</i>	2a, 3a, 4abc, 5bc, 5d	5 nationella
16.4		Stöd till samarbeten som främjar utvecklingen av korta leveranskedjor och lokala marknader	2a, 3a	2
16.2 - 16.9		Stöd till samarbete Stöd till pilotprojekt (åtgärd 16.2) Stöd till samarbete kring arbetsprocesser och anläggningar och till utveckling av turism (åtgärd 16.3) Stöd till samarbeten för begränsning av och anpassning till klimatförändringar samt miljöprojekt (åtgärd 16.5) Stöd till samarbete för hållbar produktion av biomassa (åtgärd 16.6) Stöd till lokala utvecklingsstrategier som inte stöds av lokalt ledd utveckling (åtgärd 16.7) Stöd till samarbeten som främjar diversifiering mot omsorg och social integration samt utbildning inom miljö och mat (åtgärd 16.8)	2a, 3a, 4abc, 5bc, 5d, 6a, 6b, 6c	8

5 Kommunikation

Ett framgångsrikt genomförande av de nya Landsbygdsprogrammet och Havs- och fiskeriprogrammet förutsätter en väl fungerande kommunikation mellan de som söker stöd/ersättningar, vidareförmedlare och samarbetspartners samt interna målgrupper på Länsstyrelsen.

Det är också viktigt att allmänheten och samhället i stort har kännedom om programmets mål, EU:s roll liksom frågor kopplade till landsbygdsutveckling och de möjligheter och nyttor som programmen medför.

De två programmen är omfattande och har en mängd olika målgrupper. Syftet med denna kommunikationsplan är att på ett strukturerat sätt nå rätt målgrupper med rätt kommunikation, utforma information på ett tilltalande sätt och sprida den i rätt kanaler samt fånga upp behov av kommunikationsinsatser under programmets gång.

Kommunikationsplanen är framtagen av Länsstyrelsen i Uppsala län i dialog med partnerskapet för landsbygdsutveckling samt i särskilda temagrupper för de olika stöden.

5.1.0 Regional kommunikationsstrategi

Genomförandet av landsbygdsprogrammet kräver en omfattande regional kraftsamling av de aktörer som arbetar med landsbygdsutveckling ur olika perspektiv. Alla aktörer har ett ansvar för kommunikationen och strategin är att verka genom andra. Informationen om de olika stöden ska vara kortfattad, kvalitetssäkrad och enkel att sprida för alla. Informationen ska ha tydlig målgruppsfokus och kännedom om de olika målgrupperna är en del av vår kvalitetssäkring. Att känna våra olika målgrupper och förstå vad som påverkar dem är en förutsättning för att kunna kommunicera på ett bra sätt.

Vi behöver engagemang för landsbygdernas utveckling bland många typer av människor för att nå programmets mål. All information om programmen ska jämställdhetsintegreras. Det innebär att vår kommunikation ska anpassas för att nå såväl kvinnor och män. Det bör även anpassas för att nå unga och personer med utländsk bakgrund.

Det är också viktigt att tänka på att vi uttrycker oss begripligt och använder oss av klarspråk i vår kommunikation med alla målgrupper.

Strategin är också att visa på nyttan av och effekter med programmet för att motivera andra att sprida information. Detta innebär att tillhandahålla material samt att fånga upp behov och möjligheter. Samtidigt är det viktigt att visa upp inspirerande förebilder.

I strategin ingår även att erbjuda masskommunikation för att sprida kunskap och väcka intresse liksom att kommunicera beslut om vissa insatser till media, för att informera och inspirera. I första hand är den regionala strategin att använda de verktyg som vi ständigt har tillgängliga i organisationen som webben, nyhetsbrev, pressmeddelanden och Twitter/Facebook.

Denna plan är en delplan

Denna plan fokuserar på de insatser och stöd som kommer att starta upp inom Landsbygdsprogrammet under 2014 och i början av 2015. Under 2015 kommer hela Landsbygdsprogrammet samt Havs- och fiskeriprogrammet att öppna och då kommer en reviderad och utökad version av kommunikationsplanen att tas fram.

Särskilda förutsättningar

Eftersom många detaljer i det nationella programmet ännu ej är fastställda ska detta dokument ses som ett levande dokument som ska anpassas efter eventuella nya omständigheter. Kommunikationsmålen relaterar till de kommunikationsmål, strategiska prioriteringar och budskap som finns på nationell nivå.

Där ansökningar om stöd ur programmen kommer att ske med särskilda beslutsomgångar ska tidsintervallen i möjligaste mån överensstämma mellan olika stöd. Detta kommer i sin tur att i allra högsta grad att påverka hur kommunikationsarbetet läggs upp i olika tidsperspektiv och för olika stöd.

Det är i dagsläget också oklart vilka resurser som finns tillgängliga för att genomföra kommunikationsinsatser inom programmet. Detta kommer att styra vilka aktiviteter som blir möjliga att genomföra.

Tidshorisont

Denna kommunikationsplan är främst inriktad på följande faser i programmen:

Införande - med koncentration på marknadsföring av programmen och möjligheterna i dessa. Programmen riktar sig till många målgrupper och för att nå dessa till viss del nya målgrupper krävs förankringsarbete. Länsstyrelsen avser att använda den lokala kunskapen och kontakterna i partnerskapet för att nå ut med informationen till aktuella målgrupper i kombination med aktiviteter riktad mot allmänheten i stort. Vi kommer även att informera internt till medarbetarna på Länsstyrelsen om det nya landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet och pågående arbeten inom programmen.

Genomförande och löpande uppföljning – koncentration på mer detaljerad information om stöden, hur man som potentiell stödmottagare ska göra samt uppföljning av hur genomförda kommunikationsinsatser fungerat.

I ett senare skede tillkommer kommunikation kring resultat samt uppföljning och utvärdering av programperioden som helhet.

5.1.1 Kommunikationsmål

De övergripande målen att jobba mot är att kontakt skapas med samtliga som kan söka stöd och ersättningar, att rätt personer och organisationer söker rätt stöd och att ansökningarna med mera är kompletta, det vill säga att det är tydligt hur man ska göra för att söka stöd. Vi behöver underlätta så att alla som är med i

programmen jobbar tillsammans och får tips och idéer av varandra om hur programmet vi genomförs på bästa sätt. Ett ytterligare mål är att allmänheten får en bred kännedom om programmet och dess resultat.

För landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet finns tre övergripande nationella kommunikationsmål som ska stötta programmens mål som finns beskrivna i kapitel 2. I den regionala handlingsplanen har vi valt att ändra formuleringen på kommunikationsmålen enligt nedan.

Kommunikationsmål 1

Nå möjliga investerare eller projektledare som vill bidra till länets utveckling inom fiskeri, lantbruk, landsbygd och/eller miljö.

Potentiella investerare/projektledare finns såväl i grupper som redan har kunskap om programmen som bland allmänheten. För att uppnå det här målet är det viktigt att investerare/projektledare vet att stöden finns, lätt hittar information om programmen samt vet hur de ska söka stöden.

För att uppnå en hög grad av måluppfyllelse i programmen är det också av stor betydelse att investerare/projektledare förstår målen med programmen, förstår att innovation är ett genomgående tema som är prioriterat i landsbygdsprogrammet samt förstår att hållbarhet är ett genomgående tema som är prioriterat i havs- och fiskeriprogrammet. De sökande ska även förstå vad stöden och ersättningarna kan betyda för den egna verksamheten eller det egna projektet samt att det man utför med hjälp av stöden och ersättningarna påverkar fiskeri-, lantbruks- och landsbygdsutvecklingen i Uppsala län.

Det är också av stor vikt att fler kvinnor får kunskap om programmens syfte och möjligheter. All information om programmen ska därför vara anpassad för att nå kvinnor såväl som män. Information om programmen bör även anpassas och spridas till unga och personer med utländsk bakgrund.

Kommunikationen ska även underlätta för de sökande att samverka med andra som söker stöd för att sprida kunskap om arbetssätt, hinder, möjligheter, resultat och effekter.

Kommunikationsmål 2

Underlätta för samarbetspartners och vidareförmedlare att sprida information och kunskap om programmens arbetssätt, hinder, möjligheter, resultat och effekter för att på så sätt få ett bra genomförande av programmen.

För att nå programmens mål är det avgörande att olika målgrupper drar lärdom av varandras erfarenheter, beslut och val. I många fall sker lärandet mellan samarbetspartners och vidareförmedlare. I vissa fall sker den direkt mellan investerare/projektledare.

Det är viktigt att aktörerna i respektive målgrupp förstår att det är många som lär av varandra i samverkan för att nå programmets mål, att de är väl förtrogna med de egna rollerna, samt att de upplever vikten av och känner en styrka i att samverka och lära av varandra.

Kommunikationen bör också bidra till att öka intresset för att engagera sig i landsbygdsutvecklingens genomförande.

Samarbetspartner och vidareförmedlare bör sprida information om programmets genomförande samt genererade kunskaper kopplat till programgenomförandet vidare. För att samarbetspartner och vidareförmedlare enkelt ska kunna sprida information om programmen vidare, bör de ha en fördjupad kunskap om programmets mål, möjligheter och effekter samt kunskap om hur innovation ska genomsyra landsbygdsprogrammet och kunskap om hur hållbarhet ska genomsyra havs- och fiskeriprogrammet.

Kommunikationsmål 3

Skapa förståelse för målen med landsbygds- och havs- och fiskeriprogrammen samt klargöra EU:s roll för programmen hos allmänheten.

För att nå de grupper som inte nås av programmets medel under tidigare perioder är det viktigt att även allmänheten tar del av information om programmet. För programmets legitimitet är det av betydelse att medborgare känner att programmen bidrar till en hållbar utveckling samt miljönyttor, känner till EU:s roll för programmen samt betydelsen av det fondgemensamma arbetet.

För att förståelsen för programmen ska befastas bör även dess resultat i form av bland annat goda exempel spridas till allmänheten.

5.1.2 Målgrupper och prioriterade målgrupper

Det finns ett stort antal målgrupper för landsbygdsprogrammets genomförande. Nedan följer en kategorisering utifrån den roll de har i genomförandet av programmen. Inför varje kommunikationsinsats är det mycket viktigt att säkerställa vilka målgrupper och undergrupper en åtgärd vänder sig till för att hitta rätt kommunikationskanaler.

Potentiella investerare och projektledare

De potentiella stödsökande är de som i handling ska skapa landsbygdsutveckling och miljönyttor genom att söka stöd för att genomföra insatser. Investerare och projektledare är den enskilt viktigaste målgruppen i arbetet med landsbygdsprogrammet. De prioriterade undergrupperna i denna kategori är lantbrukare, landsbygdsföretag och landsbygdsaktörer. Åtgärder i vissa

fokusområden vänder sig också till organisationer, rådgivare, livsmedelsföretagare och lokala utvecklingskontor.

För havs- och fiskeriprogrammet som startar under 2015 är de prioriterade målgrupperna yrkesfiskare, vattenbruksföretagare, fritidsfiskare, beredningsindustri och producentorganisationer samt fiskeguider och övriga aktörer som jobbar med fisketurism. Unga som rekryteras till yrkesfisket är en särskilt prioriterad målgrupp inom havs- och fiskeriprogrammet för att bevara det småskaliga fisket, kulturmiljön och levande fiskesamhällen.

Vidareförmedlare/spridare

Målgruppen vidareförmedlare/spridare består exempelvis av organisationer, företag, andra myndigheter, samarbetspartner, länets partnerskap och kommuner. Denna målgrupp är avgörande för att rätt information om programmet ska komma ut till rätt målgrupper i rätt tid.

Samarbetspartners

För att på bästa sätt uppfylla målen i programmet krävs en stark samverkan mellan de myndigheter som har ett ansvar i att förvalta eller genomföra hela eller delar av programmet. Organisationerna ska lära av varandras arbetssätt, erfarenheter och av de reaktioner och analyser som görs av programmet. Detta för att optimera programgenomförandet och ge olika målgrupper enkel, tydlig och relevant information. För att uppnå det kräver kommunikationen mellan samarbetspartners särskild planering.

Allmänheten

Att nå ut med landsbygdsprogrammets syfte, mål, innehåll och resultat till bredare målgrupper är viktigt för att skapa förståelse för varför det finns ett landsbygds- och ett havs- och fiskeriprogram. Det är även viktigt för att nå nya målgrupper liksom att skapa en förståelse för EU:s roll för programmen.

Det är ofta svårt och kostsamt att använda kanaler som når en stor del av allmänheten på samma gång. Genom att fokusera på att arbeta mot till exempel media, politiker och opinionsbildare finns möjlighet att kommunicera med bredare målgrupper.

Jämställdhetsintegrering, unga och personer med utländsk bakgrund

Kvinnor och unga (under 40 år) med företag och som har sökt stöd i tidigare landsbygdsprogram ska erhålla riktad information om det nya landsbygdsprogrammet.

Information om möjlighet att söka startstöd ska riktas till unga som funderar på att ta över ett jordbruks-, trädgårdsföretag eller företag inom fiskenäringen genom *exempelvis* LRF Ungdom.

I kommunikationen till företag med flera personer som ägare ska möjligheten för kvinnor att söka stöd tydligt framgå.

Satsning för att nå kvinnor som driver företag på landsbygden ska genomföras via *exempelvis* lokala företagareföreningar och branschorganisationer.

Särskild information till personer med utländsk bakgrund som är intresserade att starta företag på landsbygden kan erbjudas genom *exempelvis* ALMI och invandrarföreningar.

Särskild satsning på målgrupper som verkar i andra sektorer och som inte är vana att söka stöd inom landsbygdsprogrammet eller havs- och fiskeriprogrammet att ta hjälp av konsulter och rådgivningsorganisationer för att skriva ansökningar.

Nya sökanden med idéer som inte är kända sedan tidigare ska uppmuntras och berörda personer ska ges möjlighet att diskutera ärendet och eventuellt erbjudas ett företagsbesök.

De horisontella målen, som är jämställdhet, integration och ungdomars förutsättningar på landsbygden, ska vara tydliga i informationen om stöd och strävan är att utveckla bryggor mellan fonderna som bidrar till bättre måluppfyllelse.

Det interna arbetet med de horisontella målen ska ske genom kontinuerlig uppföljning av programmet och genom avstämning bland annat med sakkunnig person inom jämställdhet.

Allmänheten ska informeras om arbetet i stort och särskild information ska riktas till de målgrupper som haft litet intresse att söka stöd i tidigare program.

I samband med att information om stöden i landsbygdsprogrammet ska även kvinnor/unga/personer med utländsk bakgrund finnas med på bilderna. Texter i utlysningar, informationsmaterial och på webbsidor ska granskas utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Prioriterade målgrupper 2014 i Uppsala län

I tabellen nedan finns en förteckning över de målgrupper som är prioriterade för genomförande av Landsbygdsprogrammet i Uppsala län under 2014.

Stöd\Målgrupp	Stödmottagare	Vidareförmedlare/ Samarbetspartners	Allmänheten
Greppa Näringen	Jordbruks- och trädgårdsföretagare, hästägare, markägare	LRF, kommuner, partnerskapet, branschorganisationer, konsultföretag, SLU, Mälardalenregionen	Hemsidor, tidningar, radio, seminarier, kurser, pressmeddelande
Investeringsstöd	Jordbruks- och trädgårdsföretagare	LRF, Upplandsstiftelsen, Regionförbundet, kommuner, partnerskapet, LRF Konsult, HS Konsult, rådgivare, Regionförbundet, Tillväxtverket, ESF-rådet, Skogsstyrelsen	Hemsidor, nyheter, lokal press, sociala medier, lokala möten
Rovdjursavvisande stängsel	Djurägare (främst fårägare) och markägare	LRF, Upplandsstiftelsen, Vargkommittén, Viltskadecentrum, SLU, Naturvårdsverket, Naturskyddsföreningen (rovdjursgrupp)	Hemsidor, sociala medier, jägarorganisationer, pressmeddelanden
Bredband	Byalag, vägsamfälligheter, föreningar, kommuner, både nyinflyttade och etablerade på landsbygden	LLU, Utvecklingsgrupper, Landsbygdsforum, föreningsråd i kommuner, partnerskapet, Regionförbundet, Bredbandssamordnare/strateger, kommuner, operatörer, ByNet, e-Samordnare, Coompanion	Journalister och politiker, sociala medier, pressmeddelanden, lokala möten
Startstöd	Unga kvinnor och män inom jordbruk- och trädgård	LRF Ungdom, Upplandsstiftelsen, Regionförbundet, kommuner, partnerskapet, LRF Konsult, HS Konsult, rådgivare, Tillväxtverket, ESF-rådet, ALMI	Hemsidor, nyheter, lokal press, sociala medier, lokala möten

5.1.3 Budskap

Huvudbudskapet är att föra ut information till aktuella målgrupper om vilka möjligheter som finns att söka stöd och hur man söker inom de båda programmen och därmed bidrar till programmets måluppfyllelse.

5.1.4 Kanaler för kommunikation

Kommunikationen ska spridas i de kanaler som Länsstyrelsen och partnerskapet har tillgång till samt via offentliga media. Målet är att kommunikationen ska vara aktuell och kanalerna snabba.

Följande kanaler kommer att användas:

- Länsstyrelsens webbsida, nyhetsbrev och pressmeddelanden samt Twitter/Facebook.

- Partnerskapets kommunikationskanaler, exempelvis LRF:s digitala nyhetsbrev, Upplandsstiftelsens pappersutskick (nyhetsbrev) och kommunernas hemsidor.
- Kursinbjudningar
- Informationsmaterial
- Möten med kommuner/företagare/projektgrupper eller specifika aktörer, till exempel rådgivningsorganisationer
- Nätverk av nyckelaktörer och samarbetspartners för olika stöd, exempelvis Greppa-ambassadörer, bredbandssamordnare, och naturvårdsgrupper.
- Media
- Intranätet för att sprida information internt till Länsstyrelsens olika enheter

5.1.5 Löpande aktivitetsplanering

Olika typer av kommunikation kommer att planeras för att passa in under skilda faser vid genomförandet av programmen. För att få en så konkret handlingsplan som möjligt kommer en detaljerad aktivitetsplanering att presenteras för ett år i taget i en bilaga (ej med i remissversionen).

5.1.6 Samarbeten och partnerskapet

För att öka landsbygdsprogrammets och havs- och fiskeprogrammets effekt behöver Länsstyrelsen samverka med aktörer som ansvarar för andra program, fonder och strategier som riktar sig till landsbygden. Genom att utnyttja varandras nätverk, informationskanaler och samordna budskap och informationsinsatser skapas en effektivare informationsspridning.

Förutom den huvudsakliga målgruppen med investerare/projektledare finns vidareförmedlare och samarbetspartner. Vidareförmedlare är personer och organisationer som kan hjälpa Länsstyrelsen att förmedla information vidare till de slutliga målgrupperna.

Partnerskapet är både samarbetspartner och vidareförmedlare och har en viktig funktion för att nå ut med information lokalt. Partnerskapet ska vara delaktigt under utformning, genomförandet, övervakningen och utvärderingen av programmen.

God kommunikation inom partnerskapet är särskilt viktigt vid programmens uppstart och genomförande. Länsstyrelsen tar regelbundet fram information om

programmen och olika typer av kommunikationsmaterial bör tas fram för att möta skilda målgrupper. Kommunerna föreslås inrätta en ”ambassadörsfunktion” som tar emot och för vidare information som berör landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet. På så sätt medverkar partnerskapet till att programmens möjligheter når rätt målgrupper.

5.1.7 Uppföljning och utvärdering

Arbetet med kommunikationsplanen kommer att ske under hela programperioden och vid behov kommer strategier och aktiviteter att förändras. Aktivitetsplanen kommer också att anpassas utifrån aktuell situation.

Länsstyrelsen kommer regelbundet att följa upp och utvärdera genomförda insatser och utarbeta rutiner för att fånga upp kommunikationsbehov. Utvärderingar av kommunikationsinsatserna kommer bland annat att ske genom uppföljning av dem som söker olika stöd, besöksstatistiken på webben och dokumentation av dem som är intresserade av olika stöd och hör av sig med frågor. Även i partnerskapet utvärderas kommunikationen kontinuerligt. I uppföljning och utvärdering ingår även kontinuerlig mediebevakning och omvärldsbevakning.

Resultat av utvärderingar och dokumentation ska användas för att förbättra kommunikationen. Ansvariga för arbetet är Länsstyrelsen i samarbete med partnerskapet.

För utvärdering på nationell nivå hänvisas till Jordbruksverkets hemsida.

6 Arbete med andra mål och lokal utveckling

6.1 Synergier med fonder och planer som ska bidra till samma mål

Länsstyrelsen ser många beröringspunkter mellan de olika fonderna och för att kunna möta landsbygdens alla behov är därför samordning mellan fonderna viktig. Från 2014 och framåt ska den fortsatta fonsamverkan under perioden ske genom kontinuerlig dialog mellan ESF-rådet och Tillväxtverket gentemot alla länsstyrelser som ingår i programgruppen för strukturfonderna i östra Mellansverige (ÖMS). Länsstyrelsen i Örebro är sammankallande i detta arbete.

För att åstadkomma bättre målstyrning och få rätt målgrupper att ansöka i programmen måste arbetet bli mer proaktivt än tidigare. I Uppsala län avser länsstyrelsen att tillsammans med Regionförbundet i återkommande möten identifiera gemensamma områden inom respektive program och mobilisera olika målgrupper för respektive fond. Mobiliseringen sker både i befintliga grupper, exempelvis Regionförbundets tillväxtråd och Länsstyrelsens partnerskap, och i nya konstellationer och nätverk. Parallellt kommer Länsstyrelsen och Regionförbundet även att samordna sig vad gäller ansökningar som kan vara intressanta för flerfondssamverkan. Genom kontinuerlig kontakt mellan Regionförbundet och Länsstyrelsen sker även information om arbetet inom respektive program samt vilka strategiska insatser som respektive organisation gör inom lokal utveckling.

Flera mål i den regionala utvecklingsstrategin (RUS) har bäring på landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet, exempelvis ska minst 90 % av alla hushåll och verksamheter ha tillgång till bredbandsuppkoppling på minst 100 Mbit/s år 2020. Därför kommer Länsstyrelsen tillsammans med Regionförbundet att identifiera vilka synergier som kan vara aktuella inom respektive program och fond. Utifrån kartläggningen kommer Uppsala län sedan att bedöma vilken mobilisering som krävs för ett gemensamt fondövergripande arbete.

Operativt kan synergier mellan landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet gentemot regionalfonden för östra Mellansverige finnas i frågor som rör främjande av företagande, konkurrenskraft och innovationer på landsbygden i syfte att stärka konkurrenskraft och koldioxidsnål ekonomi. Särskilt prioriterade är projekt som samverkar över kommungränser eller som samverkar över olika sektorer, exempelvis mellan det offentliga och byalag. Det innebär också att de horisontella kriterierna så som jämställdhet, miljö och integration genomgående kommer att tolkas som tillväxtfrämjande faktorer i det regionala strukturfondsprogrammet. Konkret innebär detta att kriterierna kan inspirera till exempelvis nya affärsmodeller, idéer och koncept på hur service inom välfärdsektorn kan vitaliseras och förnyas samt övergripande bidra till en hållbarare samhällsstruktur.

Mellan landsbygdsprogrammet samt havs- och fiskeriprogrammet gentemot socialfonden finns beröringspunkter för främjandet av utveckling på landsbygden och speciella åtgärder mot vissa målgrupper som unga och personer

med utländsk bakgrund. Mellan landsbygdsprogrammet samt havs- och fiskeriprogrammet gentemot socialfonden finns beröringspunkter för främjandet av lokal utveckling på landsbygden och speciella åtgärder för vissa målgrupper som unga och till företag som ägs av kvinnor samt för personer med utländsk bakgrund.

Uppsala län arbetar med de nationella miljö kvalitetsmålen genom regionalisering av de nationella preciseringarna för respektive miljö kvalitetsmål, och har därmed inte antagit egna regionala miljömål. Nio av de 16 nationella miljömålen har identifierats vara särskilt relevanta för landsbygden och där insatser kan rymmas inom Landsbygdsprogrammet. Det gäller Ett rikt odlingslandskap, Ingen övergödning, Ett rikt växt- och djurliv, Myllrande våtmarker, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Giftfri miljö, Grundvatten av god kvalitet, Levande sjöar och vattendrag, och Levande skogar. Det finns tydliga synergier mellan arbetet att uppnå miljö kvalitetsmålen och de stöd som möjliggörs genom landsbygdsprogrammet samt havs- och fiskeriprogrammet.

De utpekade miljö kvalitetsmålen bedöms inte möjliga att nå i Uppsala län med befintliga eller planerade styrmedel. Utvecklingstrenden för Ett rikt växt- och djurliv är till och med negativ, vilket innebär att länet tappar biologiskt mångfald trots befintliga åtgärder. Verksamheter på landsbygden och hur de bedrivs påverkar miljön och möjligheterna för länet att nå miljö kvalitetsmålen. Till exempel påverkas länets vatten såsom sjöar, vattendrag, grundvatten och havet av näringsläckage, växtskyddsmedel och utsläpp från livsmedelskedjan. Att odla ekologiskt eller att bedriva ekologisk animalie- och mjölkproduktion har stor positiv inverkan på flera miljö kvalitetsmål och deras preciseringar bland annat giftfri miljö. Den biologiska mångfalden i mark och vattendrag påverkas också av hur mark och vattenområden används, till exempel av, skötsel och restaurering av naturmiljöer, areal äng- och betesmark samt våtmarker men även av ekologisk odling och mjölk- och animalieproduktion. Kulturmiljön genomsyrar alla ovanstående områden och är en del av miljömålssystemet. Kulturmiljön påverkas av att landskapsbilden förändras, till exempel genom att jordbruk läggs ned eller att skogen förtätas.

Arbetet med att ta fram regionala åtgärder för att nå miljö kvalitetsmålen kommer att beröras av landsbygdsprogrammet såväl som havs- och fiskeriprogrammet. Konkret innebär det att de stöd som landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet medger kan stimulera åtgärdsarbete för att uppnå de nationella miljö kvalitetsmålen. Arbetet med att ta fram en regional åtgärdsplan för att uppnå miljö kvalitetsmålen kommer att inledas under giltighetstiden för landsbygdsprogrammet såväl som för havs- och fiskeriprogrammet.

Övriga dokument av vikt för landsbygdsutvecklingen i Uppsala län:

- Strategin för jämställdhetsintegrering i Uppsala län 2014-2017
- Regionala serviceprogrammet

- Uppsala läns handlingsplan för klimatanpassning
- Uppsala läns klimat- och energistrategi
- Lokala vattenvårdsprojekt (LOVA) – vattenvårdsstöd för bättre havsmiljö
- Lokala naturvårdssatsningar (LONA)
- Vattenförvaltningsarbete med åtgärdsplaner
- Miljömålsarbete
- Åtgärdsprogram för hotade arter samt Fiskevårdsmedel
- Prioriterade vattenvårdsåtgärder i Fiskevårdsplanen för Uppsala län

REMISSVERSION

6.2 Arbete med lokal utveckling

Arbetet med lokal utveckling kommer att bli mer omfattande när landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet är beslutade och formerna för lokal utveckling är fastställda. Representanter för lokala utvecklingsområdet i länet ingår i partnerskapet och har en viktig roll för genomförandet av programmen.

Kopplingen mellan denna handlingsplan och lokal utveckling kan vara de lokala utvecklingsstrategier som ska utarbetas under 2014.

Länsstyrelsen är en strategisk part i arbetet med lokal utveckling. I Landsbygdsnätverket som ansvarar för arbetet med lokal utveckling har Mälardalsregionen en handläggare som representerar övriga län i regionen. Verksamhetsledaren på enheten för landsbygdsutveckling är länsstyrelsens kontaktperson gentemot de lokala utvecklingsområdena i Uppsala län och säkerställer att det sker en kontinuerlig dialog och utbyte av information om lokal utveckling.

7 Uppföljning och revidering

Uppföljning av mål för åtgärderna i landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet kommer att ske kontinuerligt. Alla ärenden följs upp i samband med utbetalning av stöd. Kommunikationsplanen utgör en stor del av uppföljningen liksom kontinuerliga avstämningar inom partnerskapet. Genom kontinuerlig kontakt mellan regionförbundet och länsstyrelsen sker även information om arbetet inom respektive program samt vilka strategiska insatser som respektive organisation gör inom lokalledd utveckling.

Vid behov kommer handlingsplanen att revideras, exempelvis då behov och prioriteringar förändras. De nationella indikatorerna följs upp nationellt och Länsstyrelsen kommer att följa utvecklingen på regional nivå. Revidering av handlingsplan kan ske både utifrån nationella och regionala behov.

Eventuella justeringar av handlingsplanen görs inför varje årsskifte. Länsstyrelsen tar fram förslag på justeringar av handlingsplanen efter samråd med partnerskapet. Länsstyrelsen lämnar in förslaget på ny handlingsplan till Jordbruksverket senast den 1 oktober. Därefter lämnas förändringarna i urvalskriterierna till övervakningskommittén för yttrande. Jordbruksverket godkänner den reviderade handlingsplanen som kan börja gälla den 1 januari.

Bilaga 1: SWOT-analys och identifiering av regionala behov

Länsstyrelsen bifogar här sina SWOT-analyser för landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet.

REMISSVERSION

Bilaga 2: Fördelning av budget och mål

Infoga tabellen som länsstyrelsen får av Jordbruksverket. Här kommer det att framgå hur mycket pengar som länet har per delåtgärd och fokusområde. På samma sätt framgår det vilka målvärden för EU-indikatorerna som länen ska uppfylla.

REMISSVERSION

Bilaga 3-X: Bedömningsgrund för delåtgärd/fokusområde (skriv namn)

Om länsstyrelsen vill ha detaljerade bedömningsgrunder redovisas de här. En bilaga per aktuell delåtgärd och fokusområde.

REMISSVERSION